

Fábián Sándor (Aknasugatag):

Vallási „szürreál”. Husziták és manicheusok a Rohonci kódexben⁴⁴⁴

Szerkesztői ajánlás:

A Rohonci Kódex tartalmának alábbi megfejtése maga az élő bizonyíték a két eretnekség – a manicheizmus és a huszitizmus – elvi azonosságára, és talán időbeli egybeesésére. És ez a mi ország-széleinken és szomszédságunkban azért maradt fenn, illetve terjedt, itt most épp huszitizmusként, amire a figyelmet a mai, magát az igazi magyar eszmeiség kutatójának tartó csapat hívja fel, hogy a manicheizmus állt a pogánylázadásnak nevezett, központi királyi hatalom elleni, inkább népi felkelések mögött annakidején. Viszont még mélyebb összefüggést is találhatunk, ha a lélekről szóló eredeti felfogást, a magyar lélekhitet megtekintjük.

Ennek eddig Cser Ferenc által elvégzett a legjobb összefoglalása,⁴⁴⁵ miszerint a korabeli sírmellékletekből határozottan látszik, hogy a kor embere hitt a lélek halhatatlanságában, hiszen az eltemetett ember mellé valamiféle halál utáni, azaz túlvilági életre utaló tárgyakat helyezett. A mellérendelő szemléleti módot ezért nem csak logikailag következtethetjük ki ókorszaki őseinknél, hanem a tárgyi leletek is meglehetősen egyértelműen erre utalnak. Ez az ősi emberi szemléleti mód.

A mellérendelő szemléletű ember hitvilágának alapja a lélek-hit. A lélek adja az ember életének sarkalatos lényegét. A magyar nyelv még a mellérendelő felfogást tükrözve nevezi meg a lélekkel kapcsolatos fogalmakat. A lélek az emberben lakozik, azzal alkot egységet. Sem az ember nincs a lelkének alárendelve, sem a lelke az embernek. Egyenértékű a kapcsolat.

A magyar népmesékből magas szinten fejlett lélekhit bontakozik ki. A lélek szimbólumait ábrázolta a népi művészet mind a vizek, mind a madarak képében. A magyar népi hitet elsősorban a lélek érdekli. Jelképei pedig lélekjelképek.

Az ember a lélekkel mellérendelő viszonyban van. A lélek az ember életében az emberen belül van és csak a halál beálltával távozik. A lélek elpusztíthatatlan, nem születik és nem tűnik el. Az ember fogamzásokor kerül a testbe és halálakor távozik. Maga a lélek se nem jó, se nem rossz.

A népmese hőse a különböző formává alakult általános lélektől kap tanácsot, vagy segítséget. A kettő viszonyára inkább a jó jutalmazása, semmint a rossz büntetése a jellemző. Az ilyen erkölcsi alapfelfogás szerint belülről kell jónak lenni és nem a büntetéstől való félelem hatására.

Az innenvilág és a túlvilág viszonya is mellérendelő, éppen úgy, ahogy a népmesékben is a kettő között nincs merev határ, a hős szabadon mozog a két világ között. Az alsó nem különbözik a felsőtől.

Mi a természet elemeit lélekelemekként fogjuk fel, ezek a következők: A tűz a fény, a szellemi erő, az apa, jelképe és sok esetben forrása a Nap. A föld a termékenység, az

⁴⁴⁴ Sine titulo, s. n., s. l., s. a., Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ (továbbiakban MTAK), Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye, raktári szám: K 114; mikrofilm: MF 1173/II.; digitális facsimile: https://real-ms.mtak.hu/80/6/Rohonci_Codex_K_114cs.pdf

⁴⁴⁵ Cser Ferenc: Gyökerek. Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpátmedencei származásáról. Melbourne, 2000. pp. 55-64. https://drive.google.com/file/d/1IZAhgsA_c7972LrYQ99Tz7zEacEcUz_E/view?pli=1.

anya, jelképe változatos, de leginkább a növény, annak is a magva. A víz a megtermékenyítő erő, a fiú, jelképe ugyancsak nagyon változatos, mint pl. hal, kígyó, béka, vagy egy hullámvonal. A levegő az éltető erő, a lélek, legismertebb jelképe a madár. A magyar népi ábrázolásban ezek az elemek nem alakulnak 'családdá', nem kapnak személyes jelleget. A melléjük illesztett személyi fogalom csupán utalni kíván a szerepre, amit a lélek-elemeket megszemélyesítő műveltségeknél ezek az elemek betöltenek.

A legtisztábban ezt a szerepkört az ősi egyiptomi hitvilágból ismerhetjük meg. Később a fogalomrendszer Platón, majd a gnosztikusok hitvilágában jelenik meg. A keresztény hitvilágban az anya szerepköre kizáródik, a lélek is csupán jelképesen marad meg, úgy, mint a Szentháromság egyik alárendelt szerepköre, a Szentlélek.

A jelképeket bőven megtaláljuk a mai magyar népművészet képi ábrázolásában, s népmeséinkben, legendáinkban, népdalainkban egyaránt. És a mellérendelés jelenik meg a keleti vallások ősi alakjaiban. A lélek a meghatározó ezekben a vallásokban és ez a lélek örökéletű, halhatatlan. A lélek az egyénhez tartozik és az egyén lelke a változások során több alakban is megjelenhet és a létének célja a világlélekhez való visszatérés. Ebben a felfogásban az egyén szerepe az, hogy a lelkét felkészítse a visszatérésre, az egyesülésre – hitfelfogástól függően – esetleg az örök körforgás befejezésére.

S még az is fontos tény, vagy adat, lélekhitünkkel kapcsolatosan, hogy a Platón előtti görög filozófusok négy eleme éppen a föld, víz, tűz és levegő, amit nem szabad szó szerinti elemeknek venni, inkább őselvnek, archénak kell érteni. A ión iskola a létezők egyforma tulajdonságaiból egyetemes és egyforma ősokra következtet. A végső okot mint ősanyagot tehát elvonatkoztatás útján gondolja megtalálni. Mivel nem különíti el az anyagit és nem anyagit, az istenit is az anyagban benne rejlő tulajdonságnak, mozgásnak tekinti.

Thalész milétoszi matematikus, csillagász, hadmérnök és bölcselő szerint a Föld a vízen nyugszik, s a minden létezőt átható, minden élőnek szükséges víz hozott létre minden létezőt. A víz arché élő és önmagától mozgó. A víznek és minden dolognak lelke van s minden telve van istenekkel. A lélek olyan mozgató, mint a vasat vonzó mágnes. A világ sokfélesége annak elvi egységére visszavezethető.

Anaximandrosz szerint a létezők végső oka, létrehozója az örökké fennálló, elpusztíthatatlan, egy, mozgó s ezért isteni, térben, időben határtalan, minőségileg meghatározatlan, s nem valamilyen konkrét elem. Ebből származik valamennyi égbolt és a bennük lévő kozmoszok. A négy elem folyton mozgásban van és átalakul egymásba, mert a dolgok szükségképpen abban az elemben pusztulnak el, amelyből keletkeztek, jogtalanságukért az idő rendje szerint bűnhődve s egymásnak megváltást fizetve.

Anaximenész szerint az ős ok, a kezdet a mindent betöltő lég, benne köd és sötétség. A világ e levegő tűzzé ritkulása és vízzé, földdé sűrűsödése útján jött létre. A világegyetem részei nem különböző dolgokból állnak, hanem csupán abban különböznek, hogy kisebb vagy nagyobb mértékben tartalmazzák ugyanazt a dolgot.

Hérakleitosz a kis-ázsiai Epheszosz filozófusa a természetről szóló művéből fennmaradt 131 töredék. Tanítása szerint a létező világ a létezők sokaságáról győz meg. A mindenséget ugyanakkor egynek gondoljuk, de az egyenként felfogott létezők elgondolt lehetséges sokaságával népesítjük be. Ez a gondolati sokasítás megfelel a létezők keletkezésének, létesülésének. Ez a létesülés az alapelv vagy arché, a világegyetemnek alkotó és fenntartó végoka természetfolyamatként örök változás, mert semmi sem állandó és változatlan, minden örökös folyásban, fejlődésben van. Ez elmentéket hoz létre s azok egymásra hatását, ami életet ad a létező egyedeknek. E természetfolyam egyetlen tulajdonsága, hogy örök, s lényege az örök éteri tűz, amely az összes erőt és anyagtevékenységet alkotja, a létezőket más létezésalakba kényszer-

ríti: a nedves tűzessé változik, a földi égivé, s az összes létező elég világégeses átalakulásban. A legfőbb követelmény, hogy az emberek megértsék a dolgok alapjául szolgáló összefüggést, azt, hogy minden egy: Azaz a világ rendező elvét, egyesítő képzetét, a világlélek logoszt, amely tehát az összes dologban közös, egyenlő terjedelmű a tűzzel, a világ első alkotó elemével, mialatt a sokaság saját gondolatait véli követni.

A továbbiakban a Szókratészt megelőző természetfilozófusok az egyöntetű természetről szóló megállapítások ellentmondásait módosítva, továbbfejlesztik azokat. Így lesz az anaximandroszi határtalanból a dolgokat lehatároló–teremtő számokból álló arché Püthagorasznál. S így fordul szembe Hérakleitosz nézetével a világ sokaságáról, állandó változásáról az eleáta filozófia a már önála is szereplő lényegkiemelés abszolúttá tevésével, s lép tovább az eleáta üres tér nem-létén az atomizmus.

A görög káosz a zűrzavar, összevisszaság, rendezetlenség, fejtelenség szava, az ókori görög mitológiában a világ létrejöttét megelőző rendezetlen őállapot, tátongó feneketlen mélység, az úr eredeti mitológiai állapota Hésziodosz szerint, és Anaxagorasznál a rendezetlen káoszból – Arisztotelésznel az üres térből – a rendezett világ, a kozmosz úgy alakult ki, hogy az első lökést az anyagtól különböző szellem, a Nousz világereje adta.

A görög értelem, beszéd, szó, mérték, arány, gondolat, elv a logosz szóval kifejezett. Hérakleitosznel még az őstűz a világ mindent mozgató és a változásban rendet tartó archéja, a dolgok belső harmonikus törvénye, világész, melynek az emberi lélek része, ezért biztosítva van számára az értelmi megismerés általános érvénye. A sztoicizmusban az istenség a legfinomabb anyagból való értelmes erő, tüzes lehelet, logosz, mely minden dolgot áthat és fenntart, s benne értelmes létcsírák vannak, melyek a dolgokban célszerűen kifejlődve, azok sajátos minőségét adják, s az emberi lélek az isteni tűz részeként a világ végén visszakerül az istenségbe. Philon szerint a teljes tökéletesség isten és a tisztátalan anyag között legelső és legfőbb közvetítő a logosz, aki istennek és az isteni bölcsességnek elsőszülött fia, legidősebb, istennel nem egyenrangú, így nem örökkévaló angyal, aki tartalmazza magában azt az ideavilágot, amely az anyagra hatva a földi világot megalkotja, s aki az emberek kérését istenhez közvetítő főpap. A János-evangélium szerint a logosz Isten megtestesült Igéje, Isten teremtetlen Fia, Jézus Krisztus, s mint létezés előtti lét, a Logosz maga isten, minden általa teremtett, ő az emberek világossága és élete.

Az első filozófusoknál a természet még véghetetlen erejű és mindenre képes – tele étellel, szellemekkel és istenekkel, minden mögött ott lévő egységgel, akkor megközelítése, a róla szóló elképzelés ellentmondható, javítható. Amikortól azonban a világ és minőségei keletkezéséhez szükségesnek tekintik a világon kívüli első szellemi mozgatót, maga a világ válik ennek hierarchikus alárendeltjévé. Nem lehet tehát semmilyen erről a szellemi-anyagi viszonyról és irányról más irányból közelítő, ennek ellentmondó megállapítást másként értékelni, mint amely a világ másként levéséből indult ki, mondjuk magából az anyagból származtatva az addig az anyagot is létrehozónak feltételezett első mozgatót.⁴⁴⁶

De ha a magyar lélekhit négy lélekeleme a görög filozófiában is lecsapódott, és a görög megarai magyar magari, mint alább lesz rá utalás, akkor komolyan kell vennünk és nagyra értékelnünk az itt következő egyedülálló teljesítményt Fábrián Sándor részéről, aki most szemünk elő tárja a Rohonczy kódexben felfedezett manicheista–huszitista vallási leszámolásról való beszámolót.

Darai Lajos

⁴⁴⁶ V. ö. Cser Ferenc, Darai Lajos: *Ember–Társadalom–Emberiség. Eszme–Hit–Vallás. Atya–Anya–Élet. Queanbeyan–Kápolnásnyék*, 2005-2006. <https://mek.oszk.hu/18100/18165/>.

A manicheizmust csak megtévesztésképpen kötötték a Máni legendájához. Valójában a név a manes=lélek szóból lett leképezve. A legenda egyik verziójában a perzsa király, akinek a feleségét nem tudta meggyógyítani, élve megnyúzza. A rohonci kódexben pedig megkínozza és keresztre feszíti. A képek és egyes latin szófoslányok alapján elég jól rekonstruálható a legenda ezen változata.

Úgy gondolom, hogy a kódexet latin nyelven és egy kis szláv beütéssel írhatták⁴⁴⁷ valamikor a 15. század vége felé. Mivel nagyon sok forrást eltüntettek az évek folyamán, nehéz eldönteni, hogy a John Wycliff és a Husz János nevével fémjelzett tanítás valóban tartalmazott-e manicheista elemeket, vagy csak ezzel a kódexszel próbálták így lejáratni a tanítást, mivel tudnivaló, hogy a judeo-keresztény vallás legveszélyesebb ellensége mindig a manicheizmus volt.

A történelmi forrásokból az derül ki, hogy Husz János és Hieronimus (Prágai Jeromos) megégetésének oka nem más, mint a klérus életvitelének bírálata, hogy ugyanis a papok a lélek művelése helyett, enyhén szólva, inkább a test ápolására helyezték a hangsúlyt. Itt már egy jó fogást lehetett találni a Wickliff és Husz tanain, ha összemossák ezeket a manicheus tanokkal, ahol minden a lélekről szól. A manicheusok sok más eretneknek titulált szektával együtt, mint a katarok, az albigensek, a bogumilok, vagy a görög filozófusok, azt vallották, hogy a lélek halhatatlan, és a test halála után reinkarnálódik. A monoteista vallások szerint viszont az ember lelke a halál után megszűnik létezni, és csak a végítéletkor, ha Isten akarja, újra éled.

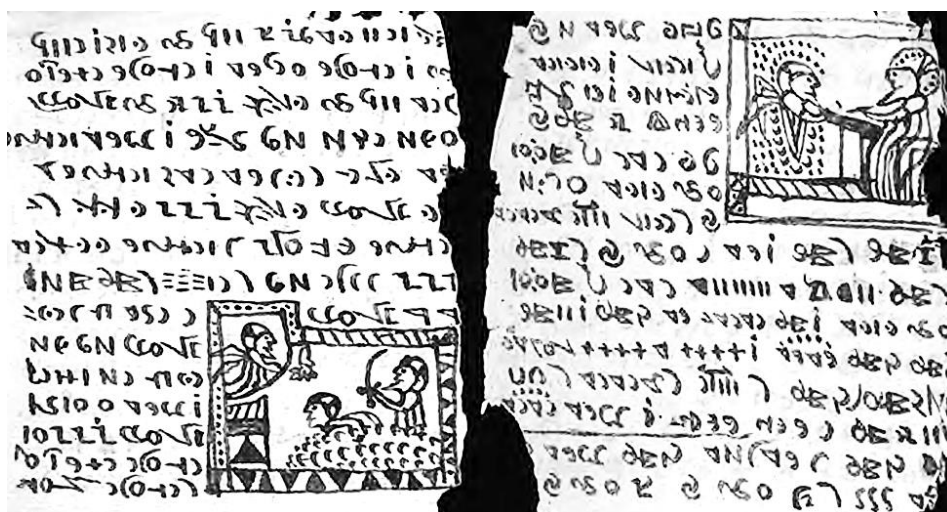
Az eredeti írás valószínű, hogy sokkal rövidebb volt, és a képekhez igazodott. Miután az írás népszerűvé kezdett válni, az egyház képviselői félni kezdtek, nehogy a kódex a manicheizmus újraéledésének eszközévé váljon, és mivel blamás lett volna a megsemmisítése, inkább összezagyvásították, és érthetlenné tették.

Bár értelmes mondatokat nehéz kihámozni, de bizonyos szavak és nevek azonosításából kiderül, hogy itt valójában a huszita háborúról van szó. Egyes betűk szótagokat, szavakat, sőt neveket jelentenek: *N=notio, notum=ismeret, tanítás, tanító.*

Több lap sorok fölötti részen megtaláljuk a Szt N kifejezést, ami *szent tanítást (szent ismeret)* jelent. Nem biztos, hogy mindenben igazam van, elfogadom a kritikát, és szívesen veszem, ha valaki jobb megfejtést tud nyújtani.

Ŧ N Ŧ N

szent lélek tan (szent lélek tanító, Máni)

1. ábra. Codex Rohonci.⁴⁴⁸

⁴⁴⁷ Mivel az i betű valószínű, hogy és-t jelent, és megjelenik az o is, ezért lehet szláv szavakat is azonosítani.

⁴⁴⁸ Ugyanott 5. lap.

2. ábra. A képek közelebről (más lapszámozással 004v és 005r⁴⁴⁹). Utóbbin jobbra fenn két P-t látunk, tehát valamelyik pápáról van szó. Az ő utasítására készülnek valakit lefejezni.

A vallások általában úgy kezdődnek, hogy egy túlvilági entitás valakit megszólít. Lásd Mózes az égő csipkebokorból, Mohamedet a kába kőből. Itt a kép alapján Mánit egy Manesz (lélek) szólítja meg (balra). Aztán a kiválasztott valamiféle mártírhalált hal (jobbra).

A képeken a pontokkal körülvelt személy, mindig lelket (asztrál testet) jelent. A pontokkal körül vett tárgy, vagy fogalom szentnek számít. Például:

𐭪𐭫𐭬

usus=szokás

𐭪𐭫𐭬𐭮

szent szokás

𐭪𐭫𐭬𐭮𐭫𐭬

erkölcs erkölcsi lény (ens usus)

A szimbólumok elárulják a manicheista tanítás lényegét, ami nem más, mint a lélek halhatatlansága. Az ábrákon a lelket mindig pontok sokaságával jelöli, ami egyben szentet is jelent. Az Istent egy pontokkal körülvelt végtelen jellel jelöli.

𐭪𐭫𐭬

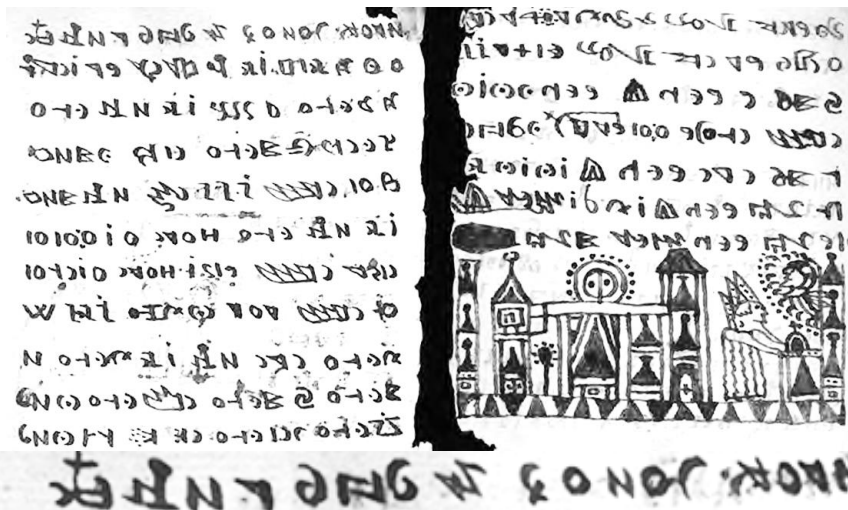
végtelen szent (Isten)

𐭪𐭫𐭬𐭮

szent isten

𐭪𐭫𐭬𐭮𐭫𐭬

Snt Mani untus (fölkent)

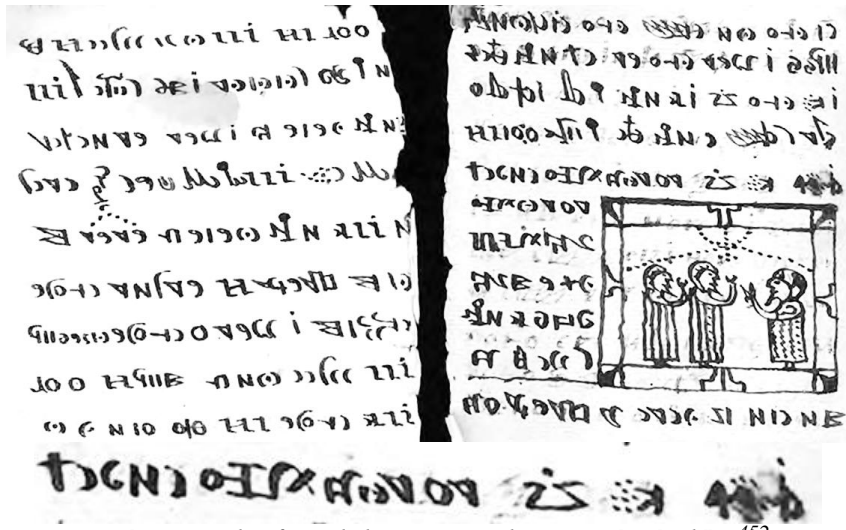
3. ábra. A Szentlélektan (manicheizmus) igazságos papja Nőé leszármazottja.⁴⁵⁰

⁴⁴⁹https://rechner-kodex.hu/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAYnJpZBEwalBIODdhdhDBvb2xo-dlZVVAEeAjzY3HYIavCAWrcCKEjnT_d6WqptIyeeXYp70IYuf0W5JZZkSkAa520Mnk_aem_7XWeKb-FyheJmopWAu2mAA

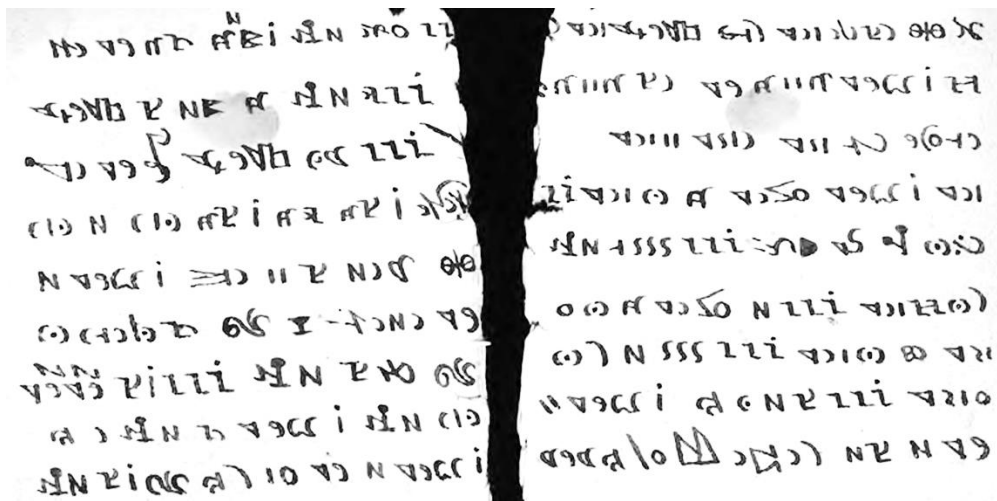
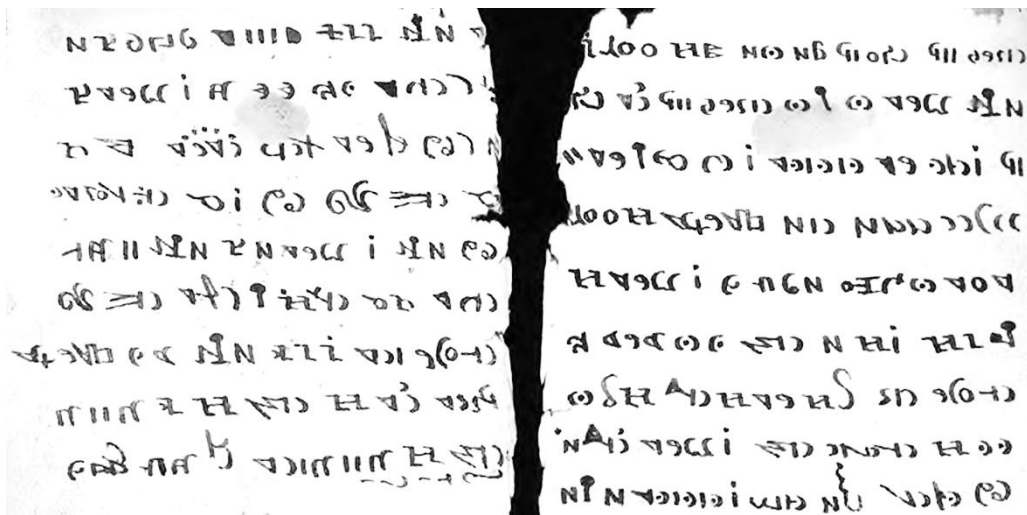
⁴⁵⁰https://real-ms.mtak.hu/80/6/Rohonci_Codex_K_114cs.pdf 9. baloldali lap, első sor.

W H I ...

4. ábra. A Wycliffista Husz János fogadalmat tesz a kongregáció előtt.⁴⁵¹

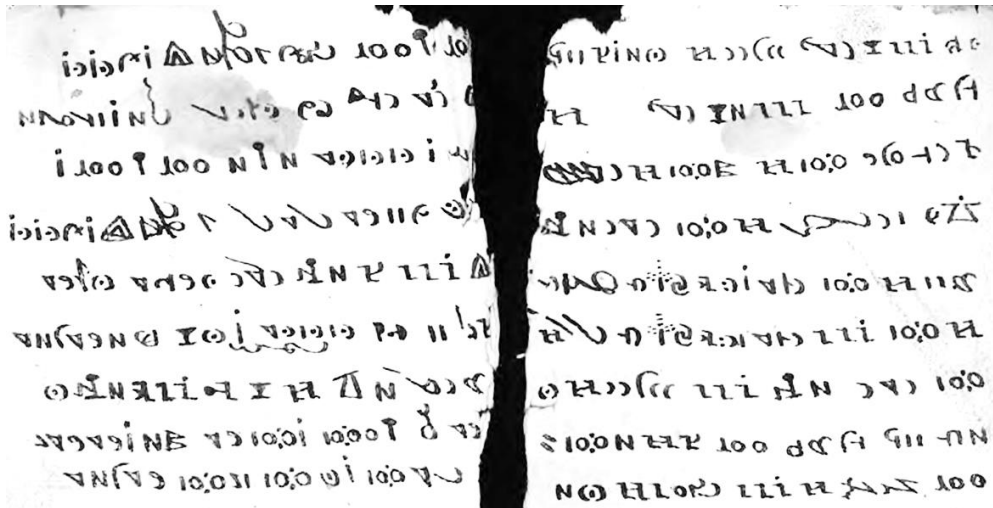

5. ára. Zsiska fogadalmat tesz a kongregáció előtt.⁴⁵²

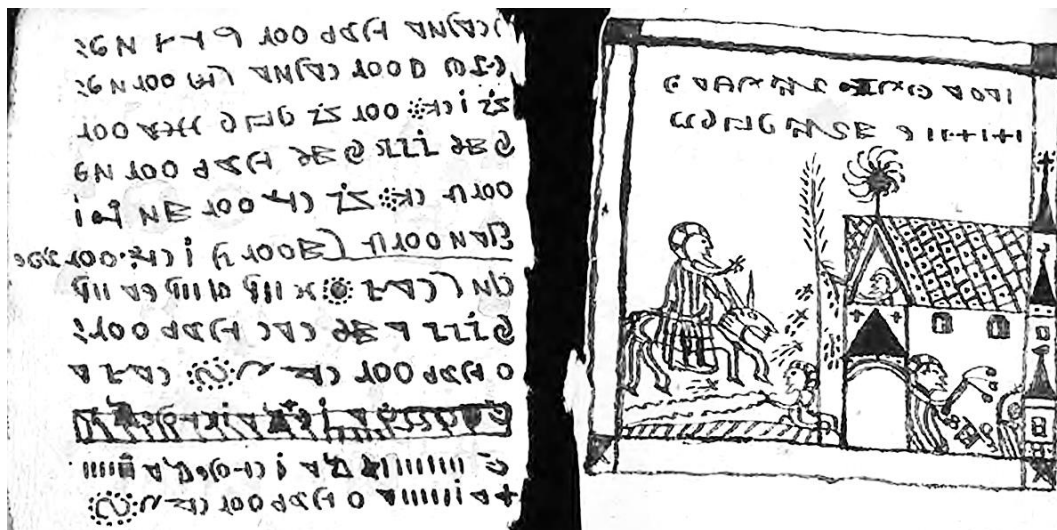

⁴⁵¹ Uo. 9. baloldali lap, nyolcadik sor.

⁴⁵² Uo. 10, jobboldali lap, ötödik sor.

6. ábra. Hitviták. Hieronimus és Husz megégetése.⁴⁵³

7. ábra. Zsiska átveszi a husziták vezetését.⁴⁵⁴

⁴⁵³ Uo. 11-14. lap.

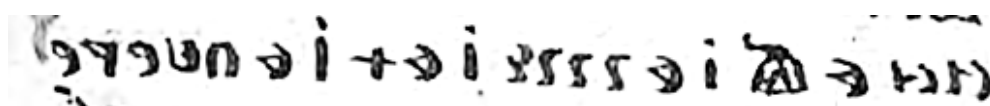
⁴⁵⁴ Uo. 15. lap.

11. ábra. A 26. baloldali lapon a képen megjelenik Husz János neve ebben a formában: H I (a keresztre feszített feje felett) – vagyis itt képletesen ábrázolja Husz megkínzását.⁴⁵⁸

12. ábra. A perzsa király meghívja Mánit Perzsiába. Vagy egyszerűen menekülnie kell a vi-
szonyok változása miatt.⁴⁵⁹

13. ábra. 6666-ban (1166-ban) van egy remény (spes un).⁴⁶⁰

⁴⁵⁸ Uo. 25. baloldali lap.

⁴⁵⁹ Uo. 29. jobboldali lap.

⁴⁶⁰ Uo. második sor.

Bizáncban ezidőtájt sokféle vallás virágzott. Keresztény, ariánus, iszlám, napimádat... Róma katolikus papokon keresztül nyomást gyakorol Manuel császárra, a katolikus irányzat elfogadtatására. Az elfogadás fejében Manuel segítséget kap a latinoktól, és elfoglalja Zimonyt. Ekkor cserélik le Bizáncban Minerva tiszteletét, Szűz Mária tiszteletére.

Ezt Niketas Choniates így szemlélteti: „Dum autem copiae contrahuntur, audit, duarum muliebrium aeneorum statuarum, que in occidentali fornice fori Constantini sitae sint, alteram, que Hungarissa dicatur, erectam stare: alteram nomine Romanam, vetustate collapsam esse. Quo intellecto, statim illam deiecit, hanc reposuit: ea statuarum mutatione, se fortunam etiam gentis utriusque mutaturum ratus, et rem Romanam erecturum, Hungaricam depressurum.” – „Mialatt a sereget összegyűjtötte, azt hallotta, hogy a Konstantin fórumán található két istennőt ábrázoló bronz szobor egyike a rómainak nevezett (régebbi) le van esve, míg a magyarnak nevezett áll. Amikor ezt megértette, azonnal elrendelte a magyarnak nevezett ledöntését, és a rómainak nevezett visszaállítását, ugyanis ez szimbolizálja a rómaiak ügyének felemelését és a magyarokénak letörését.”⁴⁶¹

A zsákmány hazavitelét meg így írja le: „Imperatorem quadriginae argenteae auratae cum equis nive candidioribus. Praecedebant: quibus imposita erat imago invictae adiutricis et insuperabilis commilitonis matris Dei. Nequae vero axis magnum sonuit, quia non vehebat acrem deam Minervam, quae falso virgo dicitur: sed veram virginem, quae verbum inexplicabili ratione per verbum peperit.” – „A császár aranyozott hintón vonul be a városba, amit négy a hónál fehérebb ló húz. Előtte egy másik kocsin a legyőzhetetlen harcostárs a segítő Isten anyja képe. A kocsi kerekei sem csikorogtak, mert nem a savanyú Minerva istennő képét vitték, akit hamis szűznek mondanak: hanem az igazi szűzet, ki az értelemmel megmagyarázhatatlan módon szülte meg az Igét (verbum).”⁴⁶²

Choniates részletesen leírja Manuel győzelmi ünnepét, amikor a fórumon felvonultatja a Zimonyból elhurcolt foglyokat felsorakoztatva rang és foglalkozás szerint, és ahogy a nép nem tud betelni a bámulattól a foglyok diszes öltözete miatt.

14. ábra. Husz Jánost viszik a kivégzés felé. A zászló is úgy látszik, a pápai jelet ábrázolja.⁴⁶³

⁴⁶¹ Nicetae Acominati Choniatae: 86. *annorum historia, uidelicet ab anno restitutae salutis circiter 1117., in quo Zonaras desinit, usque ad annum 1203., libris 19. descripta, quorum hic ordo est: ... Opus ... nunc primùm liberalitate magnifici & generosi uiri d. Antonii Fuggeri, &c. ... Graecè Latinèque editum, cum indice copioso Latino rerum, & Graeco uerborum & phrasium aliquot: unà cum uarijs lectionibus, ex trium codicum laboriosa inter sese collatione. Hieronymo Volfio Oetingensi interprete. Oporinum, Basilaz, 1557. p. 76.*

https://books.google.ro/books?id=GL7Q3VBpLisC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

⁴⁶² Uo. p. 79.

⁴⁶³ https://real-ms.mtak.hu/80/6/Rohonci_Codex_K_114cs.pdf 38. lap.

Gyors ítélettel máglyán égetik meg Husz Jánost. Nyolcszáz felfegyverzett katona kíséretében kiviszik a városon kívülre és a korahajnali órákban máglyán elégetik. A fejére egy papír csákót tettek, amelyre két ördög volt rajzolva, és alatta a „Heresis archa” név. Állandó keresztes körmenetek a városban Antiochiai János patriarcha vezetésével, a mesterek és az Auditorok asszisztálásával.

15. ábra. Xerxész fogadja Mánit, és felkéri, hogy gyógyítsa meg a feleségét.⁴⁶⁴

16. ábra. Máni sikertelenül próbálja meggyógyítani a királynét, aki nem éli túl.⁴⁶⁵

⁴⁶⁴ Uo. 40. lap.

⁴⁶⁵ Uo. 42. lap.

17. ábra. A király megkínóztatja.⁴⁶⁶

18. ábra. További vallatások és kínzások.⁴⁶⁷

19. ábra. Papa est Xerxes cum H I magister laicalorum=A pápa mint Xerxes Husz Jánossal, a laikusok tanítójával.⁴⁶⁸

⁴⁶⁶ Uo. 44. lap.

⁴⁶⁷ Uo. 45. baloldali lap.

⁴⁶⁸ Uo. 45. jobboldali lap, legalsó sor

20. ábra. Máni a kivégzés felé.⁴⁶⁹

21. ábra. Mánit keresztre feszítik.⁴⁷⁰ Az ábrán a betűk azt sugallják, hogy ez a keresztre feszítés valójában a husziták üldözését ábrázolja, amint a többi kép is.

⁴⁶⁹ Uo. 49. lap.

⁴⁷⁰ Uo. 41. lap.

22. ábra. Megalakul a manicheista vallás (a legenda szerint).⁴⁷¹

23. ábra. A vallás virágzik. A képen "új tagfelvétel" praeter (.) vovi=a gyülekezet előtt fogadalmat tettem.⁴⁷²

Épp úgy, ahogy a szószaporítás végett a szerző (másoló) szavakat, mondatokat ismételi, ez a mondat is, a 23. ábrán, számtalanszor megjelenik olyan képeknél is ahova nem illik.

⁴⁷¹ Uo. 52. lap.

⁴⁷² Uo. 54. lap.

24. ábra. Támadják a manicheista vallást.⁴⁷³ A keresztesek a huszitákat, kiket manicheusoknak titulálnak, támadják.

*Máni legendája más forrásokból:*⁴⁷⁴

A régi korokban, amikor az írás még drága cikknek számított, annak legfőbb szerepe a hatalom által kiadott törvények megőrkítése volt. Ezért az írás nagyon sok ideig szentnek, vagyis megkérdőjelezhetetlennek számított. Az írás ezen kiváltságos szerepe megmaradt akkor is, amikor az eszközök fejlődése lehetővé tette ennek az ipari méretekben való előállítását, ami miatt sok hamis állítás úgy vallási, mint történelmi téren, igaznak lett elfogadva. Az írás elterjedése előtt a történelmi és vallási emlékek inkább képek és szobrok formájában lettek megőrkítve. Az egyistenhitű (monoteista) vallások megjelenése egybeesik a nagy birodalmak megjelenésével. Minden nagy birodalom Ura úgy képzelte magáról, hogy ha még egyelőre nem is, de nemsokára az egész világ Ura leend. A földi birodalom egyetlen Urának mintájára, elképzelték egy égi, minden istenség felett uralkodó Istent. Ahogy nőtt a birodalom, a birodalom Ura a hatalmának növekedésével párhuzamosan mindinkább eltávolodott az alattvalóitól, eladdig, hogy már földi istennek képzelte magát. Ugyanígy vallás terén, amíg az emberek csak kis közösségekben éltek, az Isten vagy Istenek emberközeli voltak, mint Krisztus, Máni, Zoroaster, Buddha stb. A birodalmi törekvések idejében a vallási elképzelésekben megjelentek az embertől teljesen távolálló és riválist nem tűrő Istenek, mint Jehova vagy Allah. A monoteista és nem emberközeli vallások terjedését nagyban elősegítette az írás terjedése. A mesterien megfogalmazott hamis történetek olyan eleven képeket tudtak ébreszteni az emberben, amelyeket ha megtűzdeltek egy kis érzelmi ráhatással, már megkérdőjelezhetetlen tényeknek számítottak.

Gyanús párhuzamokat fedezhetünk fel Krisztus, Máni és Mohamed történetében, ami arra a következtetésre ad okot, hogy ezek a történetek egy időben lettek kitalálva. Úgy Krisztusnak, mint Máninak, tizenkét apostola és utána hetvenkét hitmagyarázója (interpreter) volt. Úgy Mánit, mint Mohamedet gyerekkorában maga mellé veszi olyan özvegy, akinek a tulajdonában bizonyos vallási iratok vannak, amiből ezek az ihletet merítik. A katolikus vallás szerint, úgy Máni, mint Mohamed, eretnek tanokat hirdet. Az eretnekek ellen vívott háborúk pedig a 13–

⁴⁷³ Uo. 56. lap.

⁴⁷⁴ Eredetileg lásd: <https://fabsanyo.wordpress.com/2017/10/11>

14. században zajlottak. Ebben az időben jelentek meg a Jezsuiták és az Obszervánsok. A Jezsuiták a nevükből is következtetve, a Jézus nevét terjesztették a köztudatban. Ennek egyik kezdeményezője B. Bernardino minorita szerzetes volt a 15. században. A régi, még hamisítatlan görög iratokban ugyanis csak a Krisztus név szerepel, legtöbbször rövidített formában, mint Xpm (Xp̄t). Ennek ellensúlyozására Bernardino megszerkesztette Jézus nevének rövidített formáját JHS, ezzel kapcsolatot próbálva teremteni a Jézus és a Jahve nevek közt. Ő ugyanis obszerváns volt, amely irányzat az Ótestamentum elfogadását célozta meg.

Az úgynevezett eretnek irányzatok (de amelyek közt ott voltak az eredeti keresztény tanok is) megsemmisítésére három módszert alkalmaztak: 1. Az egyik a nyílt erőszak (inkvizíció, iratok megsemmisítése, máglyahalál). 2. Egy másik jól bevált módszer, akárcsak a mai politikában, a lejáratás, befeketítés. 3. A harmadik pedig az idő-hamisítás, bizonyos események és személyek más idősíkokra való áthelyezése.

1. Egész könyvet lehetne arról írni, hogy hány személy esett áldozatul az inkvizíciónak, vagy hány írást semmisítettek meg. A keresztes hadjáratoknak – amelyek a köztudatban a Szentföld felszabadítását célozták – valójában az elsődleges célja az úgynevezett eretnek irányzatok felszámolása volt.

2. Az alábbi írásból⁴⁷⁵ kiderül, hogy szinte minden eretnek irányzat Afrikából ered, és a képviselőik szaracénok. A szaracén magyarul szerecsen, tudnivaló, hogy afrikai feketét jelent. Abban az időben, amikor ezek az írások megjelentek, a szaracén pejoratív megnevezés volt. Köztudott, hogy az angyalábrázolások fehérek és szépek voltak, az ördögök meg csúnyák és feketék. A Manicheus tanok egyik legfőbb hirdetője, Fausztusz is afrikai szaracén (legalábbis a propaganda szerint). De jól ismert a német területeken elterjesztett Fauszt legendája, aki vérrel írt szerződést kötött az ördöggel, ami után szörnyű halált halt. Ez az elrettentő történet is az eretnek tanok lejáratását szolgálta.

3. Fölöttébb gyanús az a tény, hogy mindazon vallásképvisező személyek nevei, akik a 3–4. században szerepelnek, újra megjelennek a 13–14. században, ugyancsak, mint egyházi személyek. De számos más jel is igazolja, hogy bizonyos eseményeket, melyek a 13–14. században zajlottak, ezer évvel visszatolták a történelmi skálán, így minimalizálva ezek jelentőségét.

Az említett könyvből kiírtam egypár érdekesebb mondatot, amiből az olvasó saját beállítottsága szerinti következtetéseket vonhat le. Kevés írás található az úgynevezett eretnek tanokról, de ami fennmaradt, abból az tűnik ki, hogy ezek is keresztények voltak, csak nem akarták elfogadni a „Törvényt” (a mózesi törvényt). Nem célom sem új vallást létrehozni, sem a keresztény hitet gyengíteni. Mivel azonban a keresztény vallás is megfeneklett valahol a középkorban, ezért tanulva a régi írásokból is, inkább a keresztény vallás megújítására és megszilárdítására buzdítanám az embereket, amíg még nem késő. Egy épületet is csak úgy érdemes megújítani, ha a rohadt elemeket kicseréljük újakra és erősebbekre.

Az alább idézett írás keletkezése: „Archelaus episcopus Mesopotamiae librum disputationis suae, quam habuit adversum Manicheum, exeuntem ex Perside, Siro sermone composuit, qui translatus in Graecum habetur a multis. Claruit sub Imperatore Probo qui Aureliano et Tacito successerat.” – „Archelaus mezopotámiai püspök Manicheum ellen írt disputációját szír nyelven írta, ami görögre fordítása után széles körben terjedt. Probus császár alatt vált híressé, aki Aurelianust és Tacitust követte a trónon.”⁴⁷⁶ Nagyon sokan megkérdője-

⁴⁷⁵ Nathaniel Lardner: *The credibility of the Gospel history: or, The facts occasionally mention'd in the New Testament confirmed by passages of ancient authors, who were contemporary with our Saviour or his apostles, or lived near their time.* (Az evangéliumi történet hitelessége: vagy az Újszövetségben időnként említett tények, amelyeket olyan ősi szerzők idézetei erősítenek meg, akik a Megváltónkkal vagy apostolaival kortársak voltak, vagy az ő idejük közelében éltek.) Vol. VI. The Second Edition, London, 1758.
https://books.google.ro/books?id=Yq8HAAAAQAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gsb_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

⁴⁷⁶ Lardner 1758. pp. 1-2.

lezik az írás hitelességét. Az én véleményem is az, hogy a manicheista doktrínáról itt felsorakoztatott állításokat egy az egyben a kataroktól vették át, akik ellen a katolikus egyház a 13–14. században keresztes hadjáratot viselt.

„The author speaks more like an Unitarian, than a Catholic.” – „A szerző (Archelaus) inkább úgy beszél, mint unitárius, nem pedig mint katolikus.”⁴⁷⁷

„Hi openly teaches transmigratio, following herein the sentiment of Empedocles, Pythagoras... Beausobre seys none of these name have an Oriental air. And hi suspects that the right name is Carcubius.” – „Ő (Mani) nyíltan hirdeti a reinkarnációt, követve Empedoklész és Pithagorasz tanításait... Bosobre szerint egy név sem hajaz keleti nevekre. És ő úgy gondolja, hogy az igazi neve Carcubius.”⁴⁷⁸ Amiből az következik, hogy a Manicheista irányzat is európai. Egyébként nincs semmi különbség a katarok által hirdetett tanok és a manicheista tanok közt. Ez a Carcubius, de más helyt Corbicius, Máni eredeti neve.

„Hi openly teaches transmigratio, following herein the sentiment of Empedocles, Pythagoras... Beausobre says none of these name have an Oriental air. And hi suspects that the right name is Carcubius.” – „Valóban minden helyen a manicheusok ellen beszél, ahol azt mondja, hogy az evangélium eleve meg lett ígérve, és hogy Krisztus hús szerint Dávid leszármazottja.”⁴⁷⁹

„S. Augustin who had no occasion to bi well acquainted with them, he says to them: You are a very few and almost none at all.” – „Szent Ágoston, akinek nem volt alkalma nagyon sok időt velük tölteni, azt mondja róluk: Ti nagyon kevesen vagytok, majdhogynem nem is léteztek.”⁴⁸⁰

„Adimantus said to have been a disciple of Mani, wrote a book against the Law and the Prophets, endeavoring to show, that the Gospels and Epistels were contrarie to them: or in other words, the disagreement between the Old and New Testament. And that consequently the former could not be of God.” – „Azt mondják, hogy Adimantius, aki Máni egyik tanítványa volt, írt egy könyvet a Törvény és a próféták ellen, azt igyekezve bizonyítani, hogy az Evangélium és a Levelek ellenük szólnak, vagy más szavakkal: az ellentétet az Ó- és Újszövetség között. És következésképpen az előbbi nem származhat Istentől.”⁴⁸¹

Origenészt Adamantiusnak is nevezték: Vagyis Addas, Adimantius, Origenész ugyanaz a személy.⁴⁸²

Máninak három tanítványa: Thomas, Addas (Adimant) és Hermas.⁴⁸³

„Is allowed that the Manichean doctrine concerning the Trinity was different from that of the Arians.” – „Megállapított dolog, hogy a Manicheus tanítás, ami a szentháromságot érinti, különbözik az Ariánus tanoktól.”⁴⁸⁴

„Faustus quidam fuit gente Afer civitate Milevitanus, eloquio suavis, ingenio callidus, secta Manicheus, ac per hoc nefando errore perversus. Faustus of Milevi in Africa, published a volume in defende of Manicheism, which St. Augustin answerd in a large Work of three and

⁴⁷⁷ Lardner 1758. p. 12.

⁴⁷⁸ Lardner 1758. p. 24.

⁴⁷⁹ Lardner 1758. p. 56.

⁴⁸⁰ Lardner 1758. p. 57.

⁴⁸¹ Lardner 1758. p. 62.

⁴⁸² Lásd Origenész: *Origenis Adamantii magni illius et uetusti scripturarum interpretis Opera quae quidem extant omnia doctiss. uirorum studio iam olim translata et recognita. Nunc uero ulteriore cura, sincera fide, ab innumeris repurgata mendis. Cum uita auctoris, & indice copiosissimo*, (Origenész Adamantius, a Szentírás nagy és ősi értelmezője, kinek művei mind fennmaradtak, már lefordították és átdolgozták tanult emberek tanulmányozása révén. Most azonban további gondossággal és őszinte hittel megtisztítottak számtalan hibától. A szerző életrajzával és egy igen bőséges tárgymutatóval.) Ludovicus regis, Basileae, 1620.

https://books.google.ro/books?id=AmcM6obnM5cC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false, már a címében: Origenis Adamantii...

⁴⁸³ Lardner 1758. p. 64.

⁴⁸⁴ Lardner 1758. p. 68.

thirty books.” – „Egy bizonyos Fausztusz afrikai nemzetből való, Milet városából, nyájas beszédű, nagyon okos, a Manicheus szekta tagja, megátalkodott ebben a rémes téves hitben. Ez a mileti Fausztusz Afrikában egy könyvet írt a manicheizmust védelmezendő, amire Augustinus egy nagy műben, harminchárom könyvben válaszolt.”⁴⁸⁵ Megjegyzendő, hogy az Afer az Afrikai pejoratív formája.

„Beside that the African sect was one of the most absurd and heretical among them Faustus treats but a small number of questions.” – „Amellett, hogy az afrikai szekta volt a legszélsőségesebb az eretnek szekták között, Fausztusz csak néhány kérdést tárgyalt.”⁴⁸⁶ Ez is azt bizonyítja, hogy Fausztuszt csak papíron tették át Afrikába, és valójában ő is európai volt.

„Nam annum aetatis vicesimum nonum egit Cartagine cum Fausto. Libro enim 6. Confessionum cap. XI. scribit: Et ecce jam tricenariam aetatem gerebam. Erat tunc annus Christi trecentimum octogesimum tertius. Faustus quidem fuit gente Afer. Noveram ipse hominem, quemadmodum eum commemoravi in libris Confessionum mearum.” – „Amidőn huszonkilenc éves korában Fausztusszal Karthágóba megy (Szent Ágoston), erről így ír a Vallomások c. könyvében, Lib. 6. cap. XI.: És íme, a harmincas éveimben jártam. Ekkor Krisztus születése szerint háromszáznyolcvanharmadik évet írtak. Az a bizonyos Fausztusz afrikai származású volt. Ismertem ezt az embert, ahogy a Vallomások című írásomban megemlítettem.”⁴⁸⁷ Az abszurd az, hogy 383-ban még nem vezették be a Krisztus szerinti időszámítást. De az egész vallomásnak olyan íze van, mintha más adta volna a szájába.

„In Tollius it is entitled A Form of reseiving those who are converted from the heresie of the Manicheans and Paulicians to the true faith.” – „Tolliusnak van egy könyve azzal a címmel, hogy A Manicheus és a Pauliánus szektákból visszatérítettek milyen formában lehet visszafogadni.”⁴⁸⁸ A Paulicians Pál követőit jelenti. De vajon melyik Pálét, ha eretnek szektának számít. Valószínű, hogy a Pálosokét, akik szerintem Remete Szent Pál követői. De akkor gyanítható, hogy a Pál apostol levelei is össze lettek keverve a két Pál írásaival.

A pálosokról: Itt egy örményországi Pálról van szó, aki maga is Manicheus volt. Egyes szerzők azért aláhúzzák, hogy a pálosok nem mindenben értettek egyet a manicheusokkal. Nem fogadják el Pétert, mint az apostolok vezetőjét, sem a leveleit, mivel úgymond megtagadta és elárulta a mesterét. Erről manapság nemigen hallani, de Mátyás király idejében ez szóbeszéd tárgya volt.⁴⁸⁹

Photius: „Quod veteris instrumenti tabulas non admittant, prophetasque planos et latrones appellent, aut sola duntaxat sacra quator evangelia et S. Pauli Apostoli denas quaternas epistolas recipiant, Jacobi item Catholicam, ternas Joannis, Catholicam Judae, cum Actis Apostolorum, iisdem quibus apud nos sunt verbis. Binis Catholicas magni et immobilis ecclesiae fundamenti. Principis apostolorum, non admittunt.” – „Nem fogadják el az ótestamentumi írásokat, a profétákat sarlatánoknak és rablóknak nevezik, csak a négy Evangéliumot fogadják el a Pál tizen-négy levelével, a katolikus Jákobot, a János három levelét, a katolikus Júdást, az Apostolok cselekedeteivel. Ugyancsak elfogadják a katolikus Egyház két nagy rendíthetetlen alapját. Az apostolok vezetőjét és írását nem fogadják el.”⁴⁹⁰

Ugyanő: „They receive the four Gospels and the fourteen epistles of Paul, and the Catholic Epistle of James, and the three Epistles of John, and the Catholic Epistle of Jude, and the Acts of the Apostles, without making any alterations in them. But they admit non the two Epistles of the chief of the Apostles.” – „Elfogadják a négy Evangéliumot és Pál apostol 14 levelét

⁴⁸⁵ Lardner 1758. p. 71.

⁴⁸⁶ Lardner 1758. p. 73.

⁴⁸⁷ Lardner 1758. p. 76.

⁴⁸⁸ Lardner 1758. p. 77.

⁴⁸⁹ Lardner 1758. p. 426. Lásd „Mátyás király vitája Gatti püspökkel” alfejezet, A Hunyadiakról fejezet itt: Fábíán Sándor: Történelmi “szürreál” Az Igazság Kálváriája. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 36/1. 2021. pp. 394-396. https://epa.oszk.hu/01400/01445/00061/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2021_1_397-530.pdf.

⁴⁹⁰ Lardner 1758. pp. 431-432.

és Jakab (James) katolikus levelét, János három levelét, Judának a katolikus levelét és az Apostolok Cselekedetét, semmi rontást nem téve bennük. De nem fogadják el az apostolok vezérének leveleit.”⁴⁹¹

25. ábra. I. Egy asszony, aki kapcsolatban áll a túlvilági lényekkel (angyalokkal). II-III. Elfogadják a tanítását férfiak is, nők is. IV. Megjelennek a szakállas muftik, a Nagyboldogasszony kultuszt eltemetik és előrukkolnak a Mária-kultusszal (megjelenik Mária a Kisjézussal karján).⁴⁹²

„Propter quod etiam ipse Manicheus duodecim discipulos habuit, ad instar apostolici numeri quem Manichaei etiam hodie custodiunt. Nam ex Electis suis habent duodecim, quos appellant magistros, et tertium-decimum principem eorum. Episcopus autem septuaginta duos, qui ordinantur a magistros, et presbiteros qui ordinantur ab episcopis. Habent etiam episcopi diaconos, jam ceteri tantum modo Electi vocantur.” – „Amellett, hogy Maninak magának tizenkét tanítványa és számtalan apostola volt, ezt az állítást a manicheusok ma is őrzik. Mert a

⁴⁹¹ Ugyanott.

⁴⁹² *Acta ss. pictis imaginibus adornata* (Magyar Anjou Legendárium). Manuscript – Vat.lat. 8541, Manuscript – Vat.lat.8541. Digi vatlib, Biblioteca Apostolica Vaticana. 1r. https://digi.vatlib.it/view/MSS_Vat.lat.8541/0009?page_query=69v&navmode=struct&action=pagesearch&sid=037d28d2107f951343cf6cd66d20c32d. A értelmezés bővebben: Fábián 2021. pp. 450-451.

tizenkét választottján kívül, akiket magisztereknek hívtak, a tizenharmadik a vezetőjük volt. Hetvenkét püspökük volt, akik a magisztereknek voltak alárendelve, és presbiterek, akik a püspököknek voltak alárendelve. A püspököknek diakónusaik voltak, akiket ugyanúgy Választottaknak (Electis) neveztek.⁴⁹³

„Faustus expresseth himself as if by Elect were meant clergie, and by Auditors seculars or the laity. By the Manichean rule a very different course of life was prescribed to the Elect from that of the Auditors.” – „Faustus úgy fejezte ki magát, minthogy a Választottak alatt egyházi embereket értett, az Auditorok alatt pedig világi embereket. A manicheusoknál a Választottaknak és az Auditoroknak egészen más életvitel volt előírva.”⁴⁹⁴

„Faustus himself says that in his opinion all flash is impure.” – „Faustus maga mondja, hogy véleménye szerint minden hús tisztátalan.”⁴⁹⁵

„Photius in his first book against the Paulicians, usually reckoned a branch of Manicheans, relates a singularity of theirs. They reduced all their sect or the professors of their principles to six churches. The first was called Macedonia, the second Achaia, the third was called the church of the Philippians, the fourth that of the Laodiceans, the fifth that of the Ephesians, the sixth that of the Colossians. Themselves they called Christians. The Catholics they named Romans, as if they had been mere Heathens.” – „Photius az első könyvében, amit a Pálosok ellen írt, amely szekta szerinte a manicheusok egyik ága, ezek különleges aspektusáról számol be. Az összes szektáik, professzoraik és vezetőik hat Egyházban tömörültek. Az első Macedóniai, a második Achájai, a harmadik a Filippi Egyház, a negyedik a Laodiceai, az ötödik az Efézusi, a hatodik a Kolossi. Ők magukat keresztényeknek hívták. A katolikusokat ők rómaiaknak nevezték, mintha ezek pogányabbak lettek volna.”⁴⁹⁶

Egy vita alkalmával Fortunátus (manicheus) megkérdezte Szent Ágostont, hogy soroljon fel egy pár elítélendő dolgot a manicheusok részéről. Augustin azt válaszolta, hogy amikor köztük volt, ő csak auditor minőségben volt, ezért nem ismerheti mélyebben a vallást.⁴⁹⁷ Érdekes, hogy mindamellett, hogy nem ismeri, de ítélkezik fölötte.

„The general silence of ancient authors is another argument of the falshood of this storie. Cyril of Jerusalem published his Catechetical discourses about the year 347. seventy years as is supposed after the death of Mani. But as Beausobre says, he is the first who has spoken of this matter. And from Cyril to Augustin he does not find any author, Christian or Heathen, who has reproached the Manicheans with these obscene mysteris.” – „Az antik szerzők hallgatása egy másik érv ezen történetek hamis volta mellett. Jeruzsálemi Cyril a katechetikai diszkurzusát 347 körül írta, hét évvel Mani feltételezett halála után, de ahogy Bosobre mondja, ő az első, aki ezekről beszél. És Cyriltől Ágostonig nincs egy szerző se, keresztény vagy pogány, aki a manicheusok obszcén szertartásairól említést tenne.”⁴⁹⁸

Tillemont: „The Manicheans seldom had the protection of the Roman laws... Faustus gloryes in the persecutions they endured, as a proof of their being good Christians. And they argued that they were not of the world, and must needs be sincere lovers of truth, because the world hated them, and they were always under persecutio.” – „A manicheusokat ritkán védték a római törvények... Faustus dicsekszik a manicheusok által elszenvedett üldöztetésekkel, melyben bizonyítékát látja annak, hogy jó keresztények. És úgy érvelnek, hogy ők nem ebből a világból valók, és őszintén kell szeressék az igazságot, mivel a világ gyűlöli őket és állandóan üldözve vannak.”⁴⁹⁹

⁴⁹³ Lardner 1758. p. 87. Az Anjou legendárium képének értelmezését lásd bővebben: Fábíán 2021. pp. 450-451.

⁴⁹⁴ Lardner 1758. p. 88.

⁴⁹⁵ Lardner 1758. p. 91.

⁴⁹⁶ Lardner 1758. p. 96.

⁴⁹⁷ Lardner 1758. pp. 98-99

⁴⁹⁸ Lardner 1758. p. 100.

⁴⁹⁹ Lardner 1758. p. 107.

Augustinus: „scripsi duos libros, unum de Moribus Ecclesiae Catholicae, alterum de Moribus Manichaeorum.” – Szent Ágoston „írt két könyvet, egyiket a katolikus egyházi szokásokról, a másikat a manicheusok szokásairól.”⁵⁰⁰

Felix (manicheus) és Szent Ágoston disputációja. Felix: „Modo peto codices reddantur mihi. Augustin dixit: Sed quia codices tuos repetis, qui sub sigillo publico custodiuntur. Tolle autem codices tuos et dic quid inde velis proferri. Felix dixit: Omnes scripturas quae mihi sublatae sunt. Ista enim Epistola Fundamenti est.” – Felix: „Alázattal kérem a kódexet nekem visszaadni. Szent Ágoston: De hogy kérheted a kódex visszaadását, amikor azt nyilvános pecsét alatt őrzik. Felejtsd el a kódexedet, de mit akarsz abból kihozni? Felix: Minden írást, ami tőlem el lett lopva, mivel ezek a levelek lényegét tartalmazzák.”⁵⁰¹

„Not long after the year 440. Pope Leo made strict enquire after the Manicheans at Rome and in other places and destroyed great numbers of their books.” – „Nem sokkal a 440-es évek után, Leo pápa kemény kihallgatásoknak vetette alá a manicheusokat Rómában és más helyeken, és sok könyvüket megsemmisítette”⁵⁰² Ez lehetett X. Leo is, az évszámnak nincs nagy jelentősége.

„Manes Persa, in eorum libris dictus Mani pictor, nam talis fuit professione sua.” – „A perzsa Mani, a könyvekben képfestő Mani, mivel ez volt a szakmája.”⁵⁰³ De ez a Pictor Mani név inkább abból ered, hogy ő azt a vallási irányzatot képviselte, amelyik az egyházi képekre támaszkodott, amit még nem tudtak meghamisítani. Ez az irányzat megvolt a történelemírásban is, ahol megjelenik egy Fabius pictor történész.

„Tunc ergo Corbicus sepulta domina, bonis sibi derelictis omnibus uti coepit, et migravit ad medium civitatis locum in quo manebat Rex persarum, et commutato sibi nomine Manem semetipsum pro Corbicio appellavit.” – „Ekkor tehát Korbikus, eltemetve úrnőjét, használni kezdte a rámaradt javakat, és elment a városba, ahol megállapodott (és Perzsia királya lett), és megváltoztatta a nevét Mánira, de magát Korbiciusnak nevezte.”⁵⁰⁴ Ez a Korbikus név ugyanaz, mint a Korvin. És ha a magyarokat néha pártusoknak – perzsáknak – hívták, akkor rájövünk, hogy mit is takar ez a mese. Mátyás királyt Korvinusnak hívták, és tudnivaló, hogy sokat vitakozott a katolikus papokkal, és azt is tudjuk, hogy ekkor már nagyban terjedt az Obszervancia irányzat a katolikus vallásban. A legendák úgy alakulnak, hogy bizonyos történeteket szájról-szájra továbbadnak, mindig egy kicsit módosítva és összemossa más történetekkel.

„Hyde and Herbelot: he (Mani) had so fine a hand as to Draw lines and make circles without rule or compasse. And he made a terrestrial globe with all it, scircles and divisions.” – „Hyde és Herbelot szerint Máninak olyan ügyes keze volt, hogy körző nélkül rajzolt köröket, és egy Földgömböt készített minden köreivel és beosztásaival.”⁵⁰⁵ Hát, kötve hiszem, hogy ezt valaki a 3. században csinálta volna.

„Scythianus discipulum habuit Terebinthum qui alio nomine Buddam se vocavit, scripsitque quator libros.” – „Scythianus tanítványa, Terebintus, ki magát másként, Buddának nevezte, négy könyvet írt. Állítólag ezen könyveket eltulajdonította Mani, és úgy hirdette, mint a saját írását.”⁵⁰⁶ Tudnivaló, hogy Dionisius Exiguus szkita volt, és óriási szerepe volt a keresztény doktrína kidolgozásában.⁵⁰⁷

„Mysteris: began with these words: God and Matter existed, light and darknesse, good and evil. They were entirely separate, and contrarie to each other. Photius says the author there blasphemed the Law and the Prophets. But that was not the principal design of this pernicious

⁵⁰⁰ Lardner 1758. p. 102.

⁵⁰¹ Lardner 1758. p. 108.

⁵⁰² Lardner 1758. p. 110.

⁵⁰³ Lardner 1758. p. 116.

⁵⁰⁴ Lardner 1758. p. 122.

⁵⁰⁵ Lardner 1758. p. 122.

⁵⁰⁶ Lardner 1758. p. 147.

⁵⁰⁷ Exiguus=Kis. Lásd Fábrián 2021. pp. 403, 421-422.

work.” – „A Rejtelmek (egy manicheista könyv) ezen szavakkal kezdődik: Létezett Isten és Anyag, fény és sötétség, jó és rossz. Ezek egymástól teljesen elkülönülve léteztek, és egymással ellentétben. Photius azt mondja, hogy ezzel a szerző káromolja a Törvényt és a Prófétákat. De nem ez volt a legfőbb rajzolata ennek az ártalmas alkotásnak.”⁵⁰⁸

„The third book entitled the Gospel wick as Cyril says did not contain the historie of the life of Christ, but resembled the Gospel in name only.” – „A harmadik könyv, melynek a címe az Evangélium, de amint Cyril mondja, ez nem tartalmazza Krisztus életét, és csak névileg Evangélium.”⁵⁰⁹ De vajon mitől Evangélium az Evangélium? Attól, hogy bemutatja Jézus életét, akiről egész a 14. századig nem tud senki, mert B. Bernardino épp a Jézus nevének ismeretetését tűzte ki élete céljául, vagy attól, hogy útmutatást ad az üdvözüléshez?

„Their doctrine of two principles the Manicheans endeavored to support by text of the New testament. Matt. VII. 18: A good tree cannot bring forth evil fruit. Neither can a corrupt tree bring forth good fruit. The VII. cap. of the Epistle to the Romans, where the Apostel speaks of two laws, or two powers: one the understanding or reason, the other the flesh or the members of the fleshly body, which are in perpetual opposition. John V. 19.: The whole world lyes in wickednesse. Eph. VI. 12.: We wrestle not only against flesh and bloud, but also against principalitis and powers, against spiritual wickednesses, and the rulers of darknesse.” – „A manicheusok a kettős elv doktrínájukat igyekeztek az Újtestamentum-beli írásokkal alátámasztani. Máté VII. 18: Egy jó fa nem teremhet rossz gyümölcsöt, sem egy romlott fa nem teremhet jó gyümölcsöt. A Rómaiakhoz írt levelek VII. fejezetében, ahol az apostol két törvényről, vagy két hatalomról beszél: az egyik a megértés, vagyis az értelem, a másik a hús, vagyis a húsbéli test tagjainak törvénye, amelyek állandó ellentétben vannak. János V. 19: Az egész világ a gonoszságban vesztegel. Efezusiakhoz írt levél VI. 12: Mert nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak.”⁵¹⁰

„Socrates informed us, that the Manicheans held the transmigration of souls, which is vry true. It is taken notice of it in the Acht of Archelaus in Epiphanius, Theodoret, and other authors. Agapius, as abridged by Photius says that souls which have arrived at the perfection of virtue, return to God: They that have been veri wickid, are assigned to fire and darknesse: Bat others of a midle rank, which have behaved but indifferently, and are neider very good, nor very bad, pass into other bodies. That is only a summarie account.” – „Szókratész arról tudósít, hogy a manicheusok hittek a lélekvándorlásban. Erről számolnak be Archelaus, Theodoret és más szerzők. Agapius szerint azon lelkek, melyek elérték a tökéletességet, visszatérnek Istenhez. A nagyon romlott lelkek pedig a tűzre és a sötétségre lesznek kárhoytatva. De azok, akik középserűen viselkedtek, tehát sem túl rosszak, sem túl jók nem voltak, átkerülnek egy másik testbe. Ez persze csak egy rövid ismertetése a dolgoknak.”⁵¹¹

„As Theodoret says They derided the resurrection of bodies. No part of matter they sayd could be worthie of salvation. According to them Christ came to save souls. They argued from several text of Scripture, Cor. XV. o.: Flesh and bloud cannot inherit the kingdom of God.” – „Amint Theodoret mondja, ők kikacagták a test feltámadását. Szerintük semmi anyagi dolog nem érdemes a megmentésre. Szerintük Krisztus azért jött, hogy a lelkeket megmentse. Több szöveggel is érvelnek a Szentírásból: Kor. XV. 50: A hús és a vér nem örökölhethi Isten országát.”⁵¹² 1Kor 15,52: „Azt pedig állítom atyámfiai, hogy test és vér nem örökölhethi Isten országát, sem a romlandóság nem öröklí a romolhatatlanságot.”⁵¹³

⁵⁰⁸ Lardner 1758. pp. 154-155.

⁵⁰⁹ Lardner 1758. p. 157.

⁵¹⁰ Lardner 1758. p. 235.

⁵¹¹ Lardner 1758. p. 263.

⁵¹² Uo.

⁵¹³ <https://biblia.biblia.hu/read.php?t=1&b=46&c=15&v=52&vs=52-57#v50>.

„Souls when they have finished their purification here, return to the world of light whence they came. But which is somewhat strange, they pass by the way of the moon, and the sun.” – „A lelkek miután itt a földön megtisztultak, visszatérnek a fény birodalmába, ahonnan jöttek. Ami viszont érdekes, a Holdon és a Napon keresztül térnek vissza, melyeket amolyan hajóknak képzelnek, melyek a lelkeket az égbe szállítják.”⁵¹⁴ A mai megfigyelések szerint a halálközeli élményekről szóló beszámolókból mindig megjelenik egy Naphoz, vagy Holdhoz hasonló fényes entitás. Biztos, hogy ezt már a régebbi időkben is megfigyelték. Az Upanisádokban, melyeket állítólag időszámításunk előtt írtak, ugyanez a jelenség van nagyon bőven ecsetelve. Nem hiszem, hogy az Upanisádok az ezredforduló előtt eljuthattak a katarokhoz, de az is lehet, hogy ők maguk tanulmányozták ezt a jelenséget.

„It is thought by some that the ancient Christians were not able to defend the Old Testament so well as have done in late times.” – „Egyesek úgy gondolják, hogy az őskeresztények nem voltak képesek megvédeni az Ótestamentumot.”⁵¹⁵ De vajon a mostaniak képesek erre?

„They pretended to take offense at the representations given of God in the Old Testament as if he had bodily parts and human passions... nunc ignarum futuri, nunc ut improvidum, nunc ut invidum et timentem, ne si gustaret homo suus de ligno vitae aeternum viveret, nunc alias et appetentem sanguinis atque adipis ex omni genere sacrificiorum. Nunc irascentem in alienos, nunc in suos, nunc perimentem millia hominum ob levia quidem aut nulla comissa...” – „Ők (a manicheusok) azt állítják, hogy sértő az Ótestamentumban ábrázolt emberi szenvedélyektől átítatott istenkép... néha nem képes előrelátni a jövőt, néha irigy és hatalom-féltékeny, nem engedi meg az embernek, hogy az életfájáról gyümölcsöt egyen, máskor étvágya van a vérre és a kövérségekre az áldozati állatokból. Néha haragos az idegenekre, máskor a saját népére, máskor ezreket elveszejt enyhe vagy el nem követett bűnökért.”⁵¹⁶

„Faustus argues that they were not Jews but Gentils: that they came directly to Christ and not by the way of Judaism... Sane si sunt aliqua, ut fama est Sibyllae de Christo praesagia, aut Hermetis, quem dicunt Trismegistum, aut Orphei, aliorumque in Gentilitate vatum, haec nos aliquanto ad fidem juvare potuerunt, qui ex Gentibus effimur Christiani.” – „Faustus azt állítja, hogy nem a zsidók, hanem a nemzetek kezdték egyenesen követni Krisztust, nem pedig a zsidó valláson keresztül. Mert van egypár híresség köztük, akik megjövendölték Krisztust, mint Sibilla, vagy Hermetis, akit Triszmegisztosznak is neveznek, vagy Orfeusz és más nemzeti jövendölők, akik a hitet elősegítették és a nemzeteket keresztényekké tették.”⁵¹⁷

„Soceros dormire cum nuribus tamquam Judas, patres cum filiabus t. Loth, prophetas cum fornicatricibus t. Osee, maritos uxorum suarum noctes amatoribus vendere t. Abraham, duabus germanis sororibus unum misceri maritum t. Jacob, rectores populi et quos maxime entheos credas, millenis et centenis volutari cum scortis, t. David et Salomon.” – „Sógornők sógorokkal háltak, mint Júdas, apa a lányaival, mint Lót, proféták kurvákkal, mint Osea, férjes asszonyt haszonért bérbe adtak, mint Ábrahám, két nőtestvérrel házasságban élni, mint Jákob, százával és ezrével feleségeket s ágyasokat tartva, mint Dávid és Salamon.”⁵¹⁸

„Jerome informs us that they alleged those words of our Lord in John X. 8.: All that ever came before me are thieves and robbers. Omnes qui venerunt ante me fures fuerunt et latrones. Math V. 17.: I came not to destroy the law, but to fulfill. Mani: Christ never spake those words, for it is not true that he fulfill the law, but that he destroyed it.” (Uo. 316.) „Jeromos tudósít minket az Úr által mondott szavakra: János X. 8. Mind, akik előttem jöttek, tolvajok és rablók voltak. Máté szerint pedig V. 17: Nem azért jöttem, hogy eltöröljem a törvényt, hanem hogy beteljesítsem. Máni: Ilyent Krisztus sosem mondhatott, mert nem tartotta be a törvényt, hanem

⁵¹⁴ Lardner 1758. p. 266.

⁵¹⁵ Lardner 1758. p. 311.

⁵¹⁶ Uo.

⁵¹⁷ Lardner 1758. p. 312.

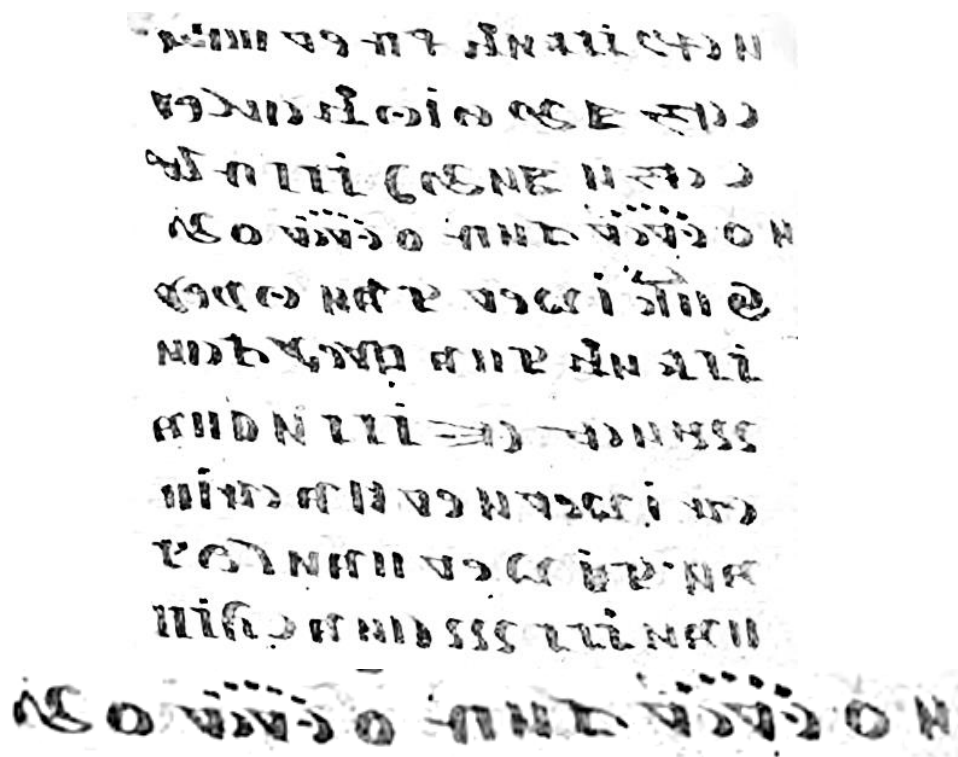
⁵¹⁸ Lardner 1758. p. 315.

eltörölte.”⁵¹⁹ Mt 5,17-et állítólag Jézus a hegyen mondta, négy tanítvány jelenlétében: Péter, András, Jakob és János. Máté mondja, aki nem volt jelen, de János, aki jelen volt, nem mondja.

Még egy hamis betoldás: János V. 46: „Had ye believed Moses, ye would have believed me: for he wrote of me.” – „Ha hinnétek Mózesnek, akkor hinnétek nekem, mert ő írt rólam.”⁵²⁰ Átolvasva Mózes írását, meggyőződhetünk, hogy egyáltalán nem írt róla.

„Et quis ergo de se ipso scribens dicat: Vidit hominem et vocavit eum et secutus est eum: ac non potius dicat: Vidit me et vocavit me et secutus eum, nisi quia constat haec Mathaeum non scripsisse sed alium nescio quem sub ejus nomine?” – „És miért írja (Máté), hogy: meglátta az embert,” [Mátét, az adószedőt] „elhívta, és ő követte őt, miért nem inkább így: Meglátott engem, elhívott, és én követtem őt?”⁵²¹ Egyesek szerint ezt szerénységből írta így, pedig első személyben írva nagyobb lenne a tanúságtétel ereje, ami az Evangélium céljával is egybevág.

Nézzük tovább a Rohonci kódexet:

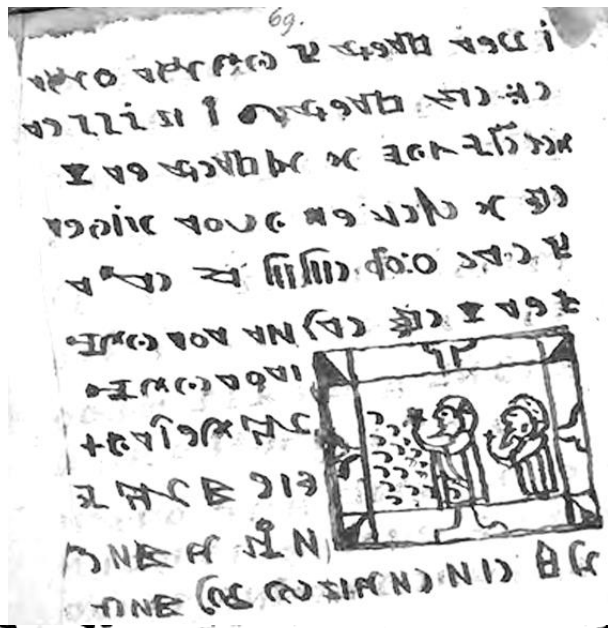
26. ábra. Ó erkölcs, ó szent erkölcs, ó tudás (ismeret).⁵²²

⁵¹⁹ Lardner 1758. p. 316.

⁵²⁰ Lardner 1758. p. 320.

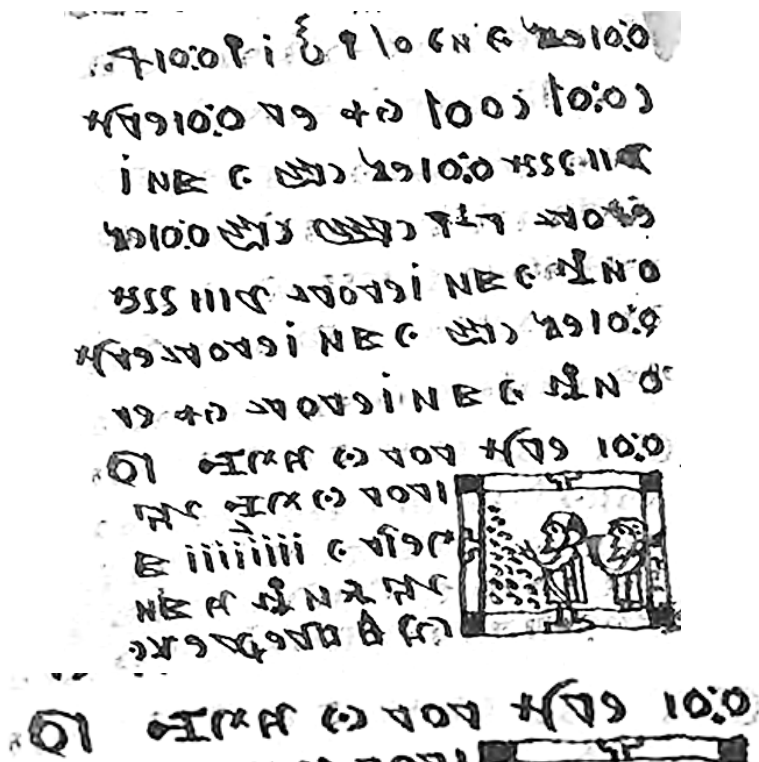
⁵²¹ Lardner 1758. p. 326.

⁵²² https://real-ms.mtak.hu/80/6/Rohonci_Codex_K_114cs.pdf 63. jobboldali lap, negyedik sor.

Handwritten text in an ancient script, possibly a title or a section header, located below the main text block.

27. ábra. praeter (.) vov untus:praeter (.)vovi=a kongregáció (gyülekezet) előtt tesz fogadalmat a felkent, kenyérrrel és borral áldoz: A gyülekezet előtt fogadalmat teszek.⁵²³

28. ábra. A tisztelt gyülekezet előtt elfogadja a megfeszített Krisztust. (A megfeszített Krisztus nem föltétlenül azonos Jézussal.)⁵²⁴

⁵²³ Uo. 69. baloldali lap, hatodik sor.

⁵²⁴ Uo. 71. baloldali lap, nyolcadik sor.

Handwritten text in an ancient script, likely Coptic, arranged in a roughly circular or spiral pattern. The text is dense and difficult to decipher due to the cursive style and some fading.

29. ábra. Felkenés kenyérrrel és borral.⁵²⁵

Two columns of handwritten text in an ancient script, likely Coptic, on a parchment page. The text is arranged in two vertical columns, with some larger characters or symbols interspersed. The script is dense and characteristic of early Christian manuscripts.

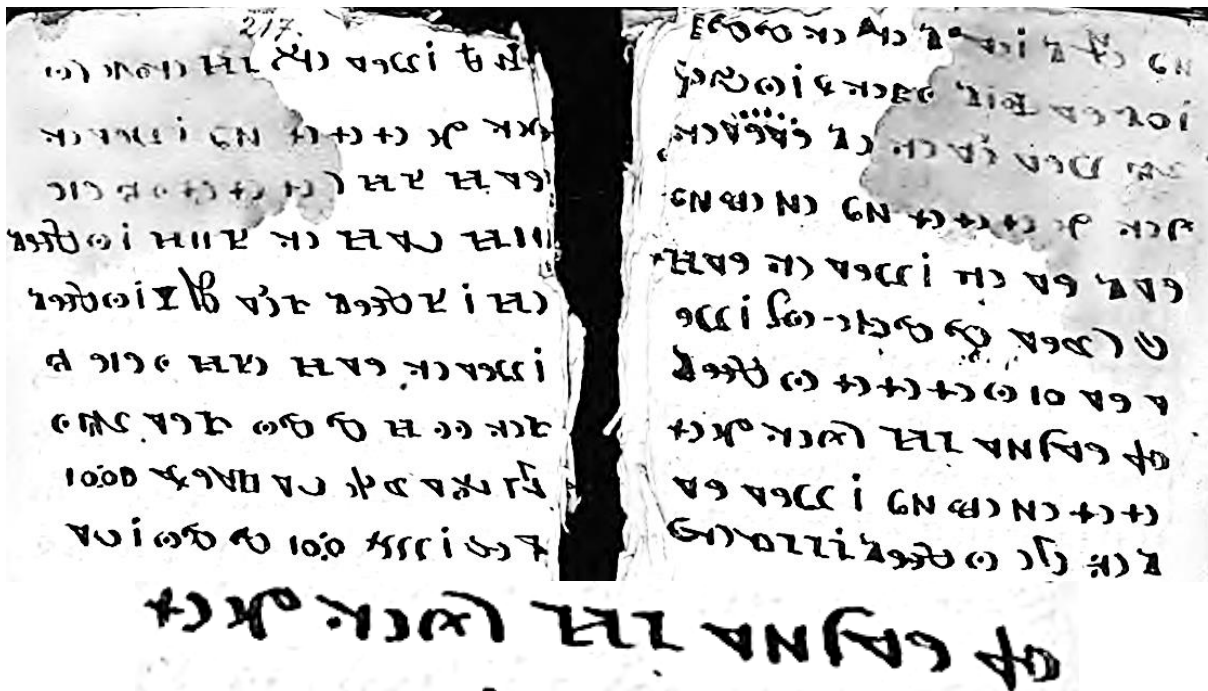
30. ábra. Az egyedüli felkent egyház a bitófán (keresztén).⁵²⁶

⁵²⁵ Uo. 73. baloldali lap, nyolcadik sor.
⁵²⁶ Uo. 85. jobboldali lap, harmadik-negyedik sor.

6951 5 2 1 1 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5
 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5

5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5

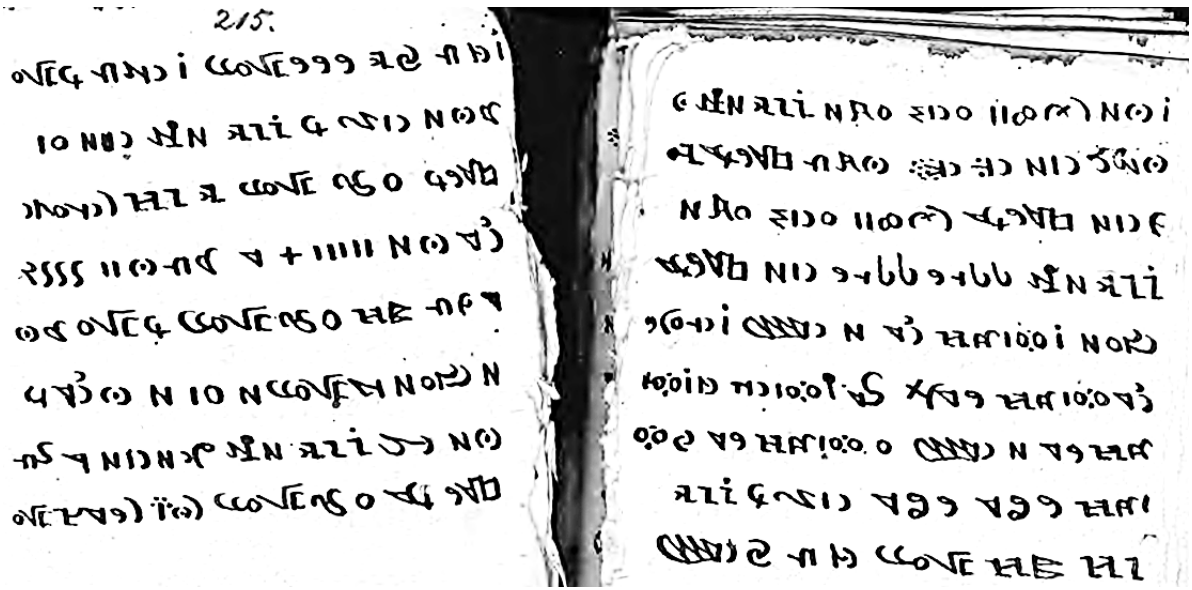
31. ábra. A lapon szerepel a 6951-es évszám, ami Kr. u. 1451. A csehek ekkor élték a fénykorukat. Ekkor írhatták a kódexet?⁵²⁷

32. ábra. m^{aster} H I (Husz János) untus.⁵²⁸

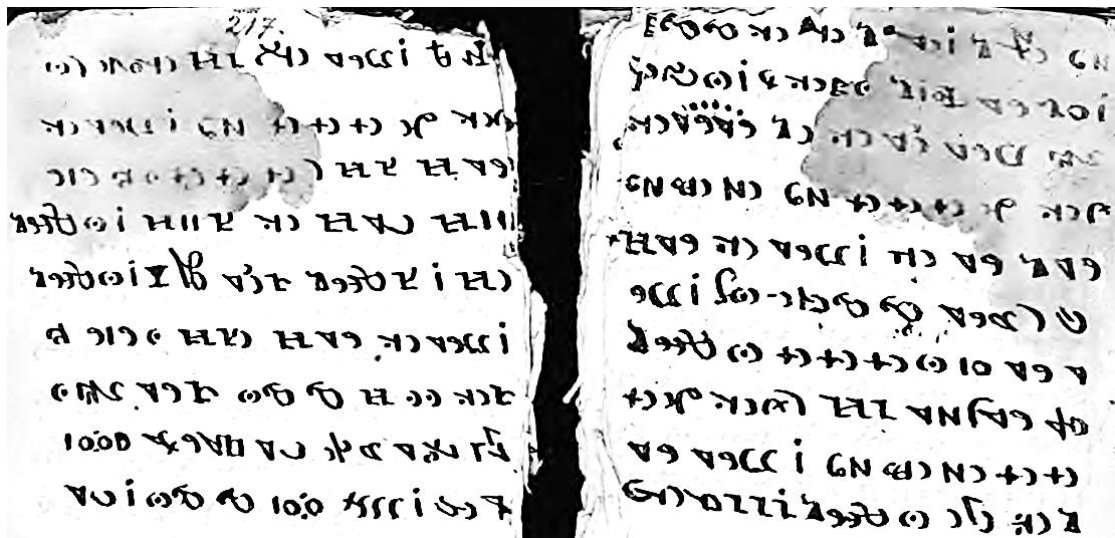
⁵²⁷ Uo. 213. jobboldali lap, negyedik sor.

⁵²⁸ Uo. 217. jobb oldali lap, nyolcadik sor.

UO

33. ábra. Itt találjuk a pápa nevét,⁵²⁹ ugyanis a név két részből áll: A te a teneo (tartani) rövidítése, az ovi pedig juhot jelent. Vagyis ez nem egy bizonyos pápának a neve, hanem egyszerűen pásztor (juhtartó). Logikusan a te nem lehet más, mint a tener rövidítése. Ez számtalanszor előfordul, ami nem csoda, mert a pápának nem kis szerepe volt a husziták leverésében. Ez a pápa gúnyneve.

UO

34. ábra. Hus mas uste (Husz megégetett férfi).⁵³⁰

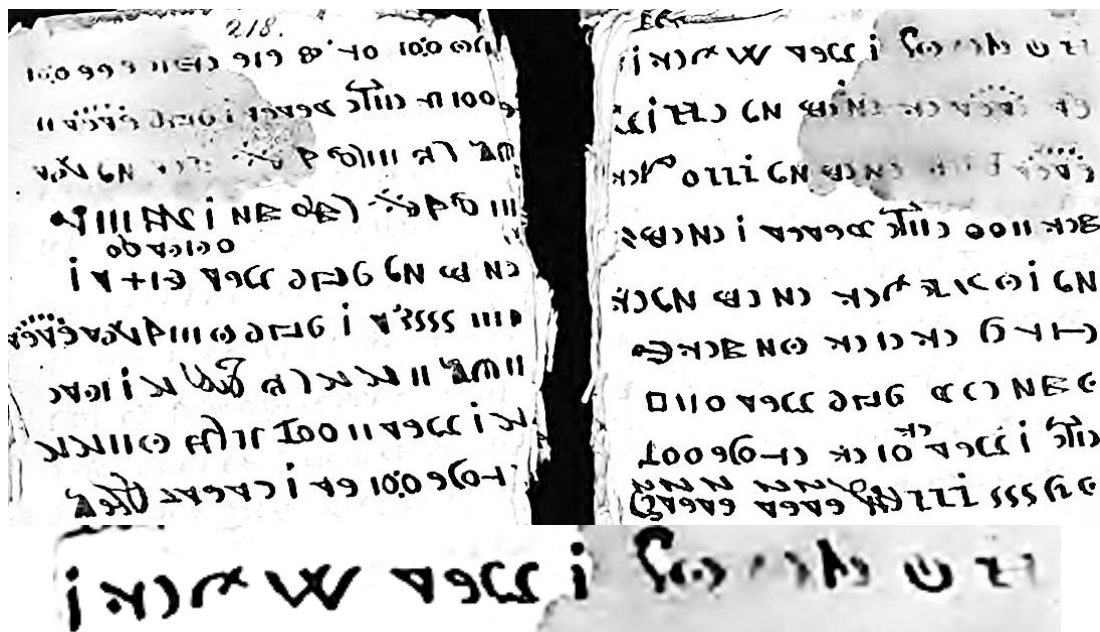
UO

35. ábra. ...masterus H I untus.⁵³¹

⁵²⁹ Uo. 215. baloldali lap, első sor és jobboldali lap, ötödik sor.

⁵³⁰ Uo. 217. baloldal lap, hatodik sor.

⁵³¹ Uo. jobboldali lap, nyolcadik sor.

36. ábra. master W (Wycliff).⁵³²

16. század végén kiadott, a világhálón megtalálható könyvben, illetve annak egyik táblázatában olvasható,⁵³³ hogy *anno mundi: 4054, anno Christi 1*. Vagyis eszerint Jézus születése a világ teremtésétől számított 4054. évben történt. Viszont a ma elfogadott Jézus születése a világ teremtésétől számított 5500. évben történt. A különbség a két évszám között 1446.

Hogy megbizonyosodjak afelől, nem tévedés történt, vagy netán hamisítással állunk-e szemben, megkerestem a két legfontosabb művet, ahol lefektették a mai időszámítás alapjait. Az első a Szkaliger által írt *Emendatio temporum* a 16. századból,⁵³⁴ a másik a Dionisius Petavius által írt 17. századi *Doctrina temporum*.⁵³⁵

⁵³² Uo. 218. jobboldali lap, első sor.

⁵³³ Philippe Briet: *Annales mundi, sive Chronicon universale secundum optimas chronologorum epochas orbe condito ad annum Christi, millesimum sexcentimum sexagesimum perductum*. In hac vero ultima editione additum fuit supplementum usque ad annum 1692. (A világ évkönyvei, vagy egyetemes krónikái a kronológusok legjobb korszakai szerint, a világ teremtésétől Krisztus ezerhatszázhatvanik évéig. Ebben az utolsó kiadásban azonban egy kiegészítést fűztek hozzá 1692-ig.) Joannis Caspari Bencard, Augusta Vindelicorum et Dilingae, 1596. p. 357.

<https://books.google.ro/books?id=WmhnAAAaAAJ&pg=PA973&dq=turma%20ungarorum&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKEwiy4rX1qbDQAhVBNCwKHR5PAWMQ6AEIRTAG&fbclid=IwAR33E7RH5tQeRYWdP9sZ6S4Pt1KeJiCh9kVl6OLuHQmSTO05JWMteAnP2Q0#v=onepage&q=turma%20ungarorum&f=false>.

⁵³⁴ Thomas Lydiat: *Emendatio Temporum, compendio facta ab initio mundi ad praesens usque. Qua, praeter alia plurima, restituta sunt Nativitas et Baptisma et Cruciatu ... Christi ad annos fere quaternos post vulgi calculos: confutatis opinionibus Scaligerana Baronianaque, pariter ac Jesuitica Ioannis Deckerii at Laurentii Suslygae, atque Ioannis Kepleri Caesarei Mathematici*. (Az idők módosítása, a világ kezdetétől napjainkig készült összefoglalás. Melyben sok más mellett Krisztus születése, keresztelese és keresztre feszítése vissza van állítva körülbelül négy évvel a népi időszámítás utánra, miután megcáfolta Scaliger és Baronius, valamint John Decker és Laurentius Suslyga jezsuiták, és Johannes Kepler, a császári matematikus véleményét.) Felix Kynngston, Londini, 1609.

https://books.google.ro/books?id=BZBmAAAaAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.

⁵³⁵ Denis Petavius: *Dionysii Petavii Aurelianensis e Societate Iesu de doctrina temporum: pars altera: in qua temporum ta historumena disputantur, tum Doctrinae vsus atque fructus Chronico Libro traditur*. (Aurelianus Dionysius Petavius, Jézus Társaság, korok tanításáról, II. rész, amelyben a korok történelmi tényeit tárgyalja,

Emendatio temporum: „A. 5089 m. 1057 eu. circa finem Maii mortuus est pont. Gregorius VII. moerore animi quod anathemata et machinamenta sua contra Henricum imperatorem frustra essent.” – „1057-ben (anno mundi 5089) meghalt VII. Gergely pápa egy szívbetegség miatt, ami arra vezethető vissza, hogy hiábavaló volt a Henrik császár elleni anatómája és meszterkedése.”⁵³⁶

Mai időszámítás szerint VII. Gergely pápa 1085-ben halt meg. Ez 28 év eltérést jelent, ami lényegtelen ahhoz képest, hogy itt az Anno mundi Szkaliger szerint lett számítva, azaz Jézus születése 4032 (5089-4032=1057).

A ma elfogadott Jézus születése Anno mundiban 5500, így valamit kezdeni kellene a két Anno mundi közti különbséggel, ami 1468 év. Ez viszont úgy látszik, hogy senkit nem zavar. Tehát azokat az éveket, melyeket Szkaliger idejében még Jézus születése Anno mundi 4032-től számolták, a 17. századtól már az Anno mundi 5500-tól számítják.

Azt hihetnénk, hogy Petáviusz olyan források birtokába jutott, ami meggyőzte, hogy Jézus valójában 1468 évvel később született. Szó sincs róla. Ha elolvassuk a *Doctrina temporum* című könyvet, azt látjuk, hogy van egy rakás maszatalás a Jézus születési dátumával kapcsolatban, különböző megfontolások mentén való számításokkal, hogy aztán jöjjön egy okos afrikai (Julius Africanus), aki elvágja a gordiuszi csomót és nemes egyszerűséggel kijelenti, hogy Jézus pedig anno mundi 5500-ban született.

Erre aztán Petáviusz is fejet hajt, és beismeri, hogy nehéz kiszámítani a pontos évet, mert nem tudhatjuk, hogy az özönvíz előtt az éveket Nap-években, vagy Hold-években számolták-e. Így hát kijelenti: „Alia assumuntur cuiusmodi sunt ea, quae Mathematici postulata nominant. Exempli causa Christianam aeram, sive vulgare Christi annorum initium ab hinc anno millesimo sexcentesimo ac vicesimo septimo coepisse, postulatam est: quod etsi non demonstratione, sed usu, et consensione nititur: tamen neque negari ab ullo potest ad concludendam demonstrationem valet. Sit enim eo concessio quod consequens est necessarium.” – „Egyesek úgy fogják fel ezt, mint a matematikában a posztulátumnak nevezett. Példa a Krisztusi éra, vagy közismerten a krisztusi évek kezdete, ami 1627 évvel ezelőtt kezdődött, ez is egy posztulátum, amit nem bizonyítunk, hanem közmegegyezéssel használunk, mégis senki sem tagadhatja, hogy ez nem bizonyító értékű. De ha egyszer el van fogadva, akkor szükség van következetességre.”⁵³⁷

Cezar Baronius bíboros egyházi író, Szkaliger kortársa, akivel nagyon jó kapcsolatot ápolt, az *Annales ecclesiastici* című írásában a Közel-Keleten az 518-as és 590-es évek között zajló vallási villongásokról ír. A vallástörténetet kutatva rájöhethetünk, hogy bizonyos időközök elteltével ugyanazok a vallási ellentétek kerülnek elő szinte periodikusan ismétlődve. De lehet, hogy ezek a periodikusan fellángoló vallási villongások nem egyebek, mint a reneszánsz korabeli állapotok visszavetítései a történelembe. Ha elfogadjuk a lentebb látható videóban állítottakat, akkor lehet, hogy Baronius valójában éppen az 1518. és 1590. évek közti vallási viszonyokról írt, burkoltan, megváltoztatott személy és helynevekkel.

Ezt írta: Introitu facto secundum consuetudinem in sanctissima magna ecclesia nostra, die Dominica instantis mensis Iulii, Indictione undecima a domino nostro Archiepiscopo oecumenico Patriarcha Ioanne (sicut non ignorat vestre erga Deum dilectio) dum ipse una cum venerabili clero esset circa ambonem, voces factae sunt a populo dicentes: Multi anni Patriarchae, multi anni Imperatori, multi anni Augustae. Multi sunt anni imperatoris, multi anni Augustae, Severum Manicheum eijce. Qui non loquitur, Manicheus est. Effodiantur ossa

majd a tanítás hasznát és gyümölcsét a Krónikakönyvben elbeszéli.) Sebastiani Cramoisy, Lutetiae Parisiorum, 1627.

https://books.google.ro/books?id=eg70CYi42dUC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&ad=0#v=onepage&q&f=false.

⁵³⁶ Lydiat 1609. p. 282.

⁵³⁷ Petavius 1627. p. Prolegomena.

Manicheorum. Sanctam Sinodum modo praedicta. Multi sunt anni Imperatoris. Multi sunt anni Patriarchae digni Trinitatae. Sancta Synodus modo praedicatur digna Trinitate... Severum Manicheum foras eijce. Synodum Calcedonensem modo praedica. Qui non anathemizat Severum, Manicheus est. Eijce foras Severum: Novum Iudam eijce foras. Insidiatorem Trinitatis eijce foras.” – „Szokás szerint bementünk a mi legszentebb templomunkba, egy júliusi vasárnapon, ahol János Pátriárcha Érsek a szószéken, tiszteletre méltó papokkal körül véve, így szólt a néphez: Sok évekig Pátriárkák, sok évekig császárok, sok évekig szentek. Sok volt a császárok évei, sok a szenteké, dobjátok ki a manicheus Szeveruszt. Aki nem beszél, az manicheus. Kiásták a manicheusok csontjait. Csak a szent zsinatot prédikáljátok. Sokak a császárok évei. Sokak a méltó Szentháromság Pátriárkáinak évei. Csak a szent zsinat méltó szentháromságát prédikáljátok... A manicheus Szeveruszt lökjétek ki az ajtón. Csak a kalcedoniai zsinatot prédikáljátok. Aki nem anatematizálja Szeveruszt, az manicheus. Dobjátok ki Szeveruszt. Az új Júdást dobjátok ki az ajtón. A szentháromság elleni összeesküvőt dobjátok ki az ajtón.”⁵³⁸

Ezek az események császárváltás idején zajlanak, amikor meghal a manicheista párti Anasztázus császár, és helyébe kerül az alacsony származású írástudatlan Jusztinus, de valami hasonló dolog zajlik a Tridenti zsinaton is, amikor a katolikus egyház megkezdi az ellenreformációt. Hogy pontosan milyen reformok ellen indult az ellenreformáció, nem tudhatjuk, de figyelembe véve, hogy ma lényegi különbség nincs a katolikus és protestáns vallás közt (erre bizonyítás az ökumenizmus), valószínű, hogy a tridenti zsinaton is volt hadakozás a manicheista nézetek ellen.

A Szkaliger által felállított időszámítás nem tudott nagyon elterjedni és gyökeret verni, mert az egyház már az elején elégedetlen volt vele. Ezt azzal indokolták, hogy úgy Szkaliger, mint Baronius nagyon lerövidítette az uralkodók meg próféták idejét. Erre utal ironikusan Baronius a cikkben idézett állítólag a patriarcha, de lehet hogy valamelyik pápa szájából elhangzott mondatokkal: „Multi sunt anni imperatoris, multi anni patriarchae.” – „Sokak voltak a császárok évei, sokak a pátriarchákéi.” *Vagyis így akarták megokolni a kétezer év betoldásának a szükségességét, ezer évet Krisztus előttre, és a szimmetria kedvéért ezer évet Krisztus utánra.*⁵³⁹

De a szkaligeri időszámítás elutasításának valódi oka nem is ez volt. Egy cikkemben írtam a megariakról, akiket a történészek nagyon elhallgatnak.⁵⁴⁰ A források szerint a Földközi-tenger mindkét oldalán, Szicíliától egész a Közel-Keletig a görögök előtt megari kolóniák léteztek. A megarik híresek voltak a kerámiájukról, de csak a történészek nevezték őket megariknak, mert a kereskedők, akik a vázákat hordták, magariknak azaz magyariknak hívták őket. A mai időszámítás szerint a megariak virágkora a Krisztus előtti első évezred körül volt. Ha kiemeljük a kétezer évet az időskálából, vagyis visszaállítjuk a Szkaliger által felállított időskálát, akkor a megariak virágkora összeér a Szent István korával. Minket tehát igen közelről érint az időbetoldás. És a keresztény teológia által érintett bizonyos eszmei-szellemi területek és a hozzá tartozó fogalmak is.

⁵³⁸ Cesare Baronio: *Annales Ecclesiastici. Incipiens ab anno Domini quingentesimo decimo octavo perducitur usque ad annum quingentesimum nonagesimum, nempe ab anno primo Iustini Senioris usque ad quintum Mauriti Augusti. Complectitur annos septuagintatres* 7. kötet. (Egyházi évkönyvek. Urunk ötszáztizennyolcadik évétől kezdődően az ötszázkilencvenedik évig tart, nevezetesen idősebb Justinus első évétől Móric Augustus ötödik évéig. Hetvenhárom évet ölel fel.) Congregatio Oratorii, Romae, 1596. p. 3.

https://books.google.ro/books?id=TxtQAAAACAAJ&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbs_ge_summary_r&cad=0&fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAYnJpZBEwMHR0ZkFkRkNXTU91VlVxUnNydGMGYXBwX2lkEeDIyMjAzOTE3ODgyMDA4OTIAAR4xJ-asXn6kAY3nPyeVVZkax6YFr1aeBdMFw7nE7yUdggguXjWX4U6iz86TIg_aem_qiRk4kUM0E9DgOqdJ5dDpQ#v=onepage&q&f=false

⁵³⁹ Ebben a videóban látható a bizonyítás az ezer év betoldásának módjáról: Christos Agopian: *1000 fabricated years (by newearth)*. 2019. <https://youtu.be/qAnjzx4niIM>.

⁵⁴⁰ Fábrián Sándor: A parazita áfium ellen való magyar orvosság. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 38/1. 2023.

https://epa.oszk.hu/01400/01445/00066/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2023_1_0903-0991.pdf

A Szentlélek teológiai meghatározása:

A kereszténység tanítása szerint a Szentlélek az Isten lelke, a Szentháromság harmadik személye. A Szentháromságban hívő keresztények szerint a Szentlélek „valóságos személy”, bár nem testesült meg. A nyugati keresztények szerint az Atyától és a Fiútól (Jézus Krisztus), a keleti keresztények szerint pedig az Atyától származik („az Atyától, a Fiú által”). Ez vezetett el az ún. filioque-vitához, mely 1054-ben a keleti s nyugati keresztények közötti szakadás egyik okává lett.

Az Atya és a Fiú azért küldte el a Szentlelket a Földre, hogy az Egyházban Jézus Krisztus személyét felemelje, fölmagasztalja, és minden hívőt elvezessen a Fiúval való személyes közösségre, valóságos Isten ismeretre és imádatra.

A Szentlélek Úr (2Kor 3,17) és Isten (ApCsel 5,3-4). A Biblia szerint a Szentlélek káromlására nincs bűnbocsánat. „És ha valaki valamit mond az embernek Fia ellen, megbocsáttatik annak; de a ki a Szent Lélek ellen szól káromlást, meg nem bocsáttatik.” (Lukács 12,10, Károli Gáspár fordítása).

Más értelmezésben a Szellem (Lélek) a Szent Szellem 12 ajándéka, ami a Mennyben nyilvánult meg: a Szellem a 12 ajándék. Ennek ellentmondani látszik Pál apostol állítása, mely szerint a Szentlélek az (a személy), aki osztogatja az ajándékokat: „De mindezeket egy és ugyanaz a Lélek cselekszi, osztogatván mindenkinek külön, amint akarja.” (1Kor 12, 11)

Nagy Szent Vazul (329–379) szerint a Szentlélek ugyanolyan imádatra méltó, mint az Atya és a Fiú. Nagy részben neki köszönhetjük, hogy a Konstantinápolyi Zsinat (381-ben) felvette a hitvallásba: „Hiszünk a Szentlélekben, az Úrban és életadóban, ... akit az Atyával és Fiúval együtt imádunk és együtt dicsőítünk, aki a próféták által beszélt.”

Milánói Szent Ambrus (339–397) kormányzó, majd Milánó püspöke, egyháztanító, Szent Marcellina testvére, 1298 óta egyházatyaként tisztelik. A 4. század második felében a nikaiai és ariánus keresztények vitáinak egyik főszereplője határozottan fellépett az arianizmus ellen. Latin nyelvű nagy teológiai műve a *De Spiritu Sancto* (A Szentlélekről).

Alexandriai Szent Kelemen (140/150-216) a görög kultúrában Isten ajándékát látta, amely alkalmas előkészület a keresztény misztériumok befogadására.

Tertullianus (160-225) *De pallio* (A palliumról) című rövid írásában a keresztény tóga személyes elhagyását, és a filozófusi pallium viselésének okát indokolja meg. Érthetetlennek tartotta azt a kettős mércét, hogy csak a keresztényeket üldözik a római államvallás isteneinek megvetése miatt, miközben a pogány filozófusok nyíltan tagadhatják az isteneket, és tartózkodhatnak az áldozatbemutatástól.

Valószínű, hogy a fentebb feltüntetett évszámokhoz mindig hozzá adhatunk ezer évet. De ha nem, a kérdés akkor is felmerül, hogy miért csak 381-ben fogadják el a Szentlelket, mint a harmadik isteni személyt? Az evangélium szerint az apostolok már közvetlen Jézus menybenetele után megismerkedtek a Szentlélekkel, hát hogy hihetünk az apostoloknak, ha nem voltak képesek felismerni, hogy a Szentlélek a harmadik isteni személy? Itt bukik el a kinyilatkoztatás elve, vagyis jön az a felismerés, hogy a hittételeket emberek dolgozták ki. És ennek egyik tragikus állomása az itt fentebb megfjett és bemutatott manicheus–huszita vita és üldözés a közismert, valamint a Rohonci kódexben ábrázolt mozzanataival.